

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка¹
 Факультет історії та географії
 Кафедра географії та методики її навчання

Рекомендовано до захисту
 «27» Квітня 2021 р.,
 Протокол № 8
 Зав.кафедри [підпис]

Кваліфікаційна робота

на здобуття освітнього ступеня «бакалавр»

**ОРГАНІЗАЦІЯ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОГО ГОСПОДАРСТВА
 БОЛГАРІЇ**

Виконала: студентка IV курсу
 групи Т-46
 спеціальності 242 Туризм

Бобоня А. О.

Керівник: Єрмаков В. В.

Рецензент С.С.С. Рогов
 (прізвище та ініціали)

Захищено 4 червня 2021 р.

кількість балів: 46
 значення оцінки добре

Голова
 екзаменаційної комісії:

[підпис]
 (підпис)

Шуканова А.Т.
 (прізвище та ініціали)

Полтава – 2021 року

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КРАЇНОЗНАВЧОГО ВИВЧЕННЯ ТУРИЗМУ І РЕКРЕАЦІЇ	6
1.1. МЕТОДОЛОГІЯ ТА МЕТОДИ КРАЇНОЗНАВЧОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ТУРИСТСЬКО- РЕКРЕАЦІЙНОГО ГОСПОДАРСТВА.....	6
1.2. ПЛАН ХАРАКТЕРИСТИКИ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА КРАЇНИ	15
РОЗДІЛ 2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА УМОВ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ І РЕКРЕАЦІЇ У БОЛГАРІЇ	23
2.1. РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНА ГАЛУЗЬ БОЛГАРІЇ У ЄВРОПЕЙСЬКІЙ РЕКРЕАЦІЙНІЙ СИСТЕМІ.....	23
2.2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИРОДНИХ УМОВ БОЛГАРІЇ	31
2.3. ПРИРОДООХОРОННІ ТЕРИТОРІЇ БОЛГАРІЇ.....	37
РОЗДІЛ 3. СТРУКТУРНО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ТУРИЗМУ І РЕКРЕАЦІЇ БОЛГАРІЇ	41
3.1. СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНИХ РЕСУРСІВ БОЛГАРІЇ	41
3.1.1. <i>Природні рекреаційно-туристичні ресурси</i>	41
3.1.2. <i>Культурно-історичні туристично-рекреаційні ресурси</i>	46
3.2. ГЕОПРОСТОРОВА ОРГАНІЗАЦІЯ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА БОЛГАРІЇ	50
ВИСНОВКИ.....	60
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	62

ВСТУП

Одним з найбільш розвинених явищ у світі за останні десятиліття є туризм. Це пов'язано з частиною історії компанії, адже населення має вільний час для подорожей. Туризм поєднав низку заходів для поліпшення здоров'я та ефективності здоров'я населення. Подорожі та життя поза звичним середовищем існування, де люди збагачують свої знання та урізноманітнюють свій спосіб життя, є змістом туризму.

Туризм можна розглядати як кілька аспектів: як вид спорту, як необхідну потребу людини та як економічну сферу. Він має багато важливих аспектів: економічний, соціальний, екологічний, патріотичний тощо. Незважаючи на багато проблем та труднощів у Республіці Болгарія, туризм вважається однією з найважливіших галузей економіки.

Болгарія розташована в самому серці Балканського півострова.

У цій країні великий вибір курортів на будь-який смак і можливості. Болгарія, як правило, є дуже привабливим місцем відпочинку для туристів, особливо через відсутність проблем з візами. Все, що вам потрібно, це паспорт, заповнена анкета та фото.

Назва країни Болгарія етимологічно турецького походження. Можливо, від кореня "буль" - заважай, змішуй. Слово "булга" означало "заворушника", а також "змішування племен" - тобто, з точки зору осілих племен, це було, мабуть, щось на зразок "будь-якої люті". У Болгарії кочові тюркські племена змішалися з придунайськими слов'янами та скіфо-слов'янськими і отримали назву «Булгарі». Це сталося у VII-VIII століттях.

Болгарія задоволена м'яким кліматом, природою, традиціями, чудовою кухнею та відсутністю мовного бар'єру. Діяльності напряду сприяють маркетингові зусилля всіх зацікавлених у розвитку напряду.

Метою роботи є дослідження організації туристично- рекреаційного господарства Болгарії.

Згідно мети, **завданнями** роботи є:

- дослідити методологію та методи країнознавчої характеристики туристсько-рекреаційного господарства;
- визначити план характеристики рекреаційно-туристського господарства країни;
- визначити значення рекреаційно-туристичної галузі Болгарії у європейській рекреаційній системі;
- надати характеристику природних умов Болгарії;
- дослідити природоохоронні території Болгарії;
- дослідити структурні особливості рекреаційно-туристичних ресурсів Болгарії;
- визначити геопросторову організацію рекреаційно-туристського господарства Болгарії.

Об'єктом роботи є країнознавство та туристсько-рекреаційне господарство.

Предмет- туристично-рекреаційне господарство Болгарії.

Методологія дослідження. При виконанні даної роботи були використані різні методи: аналізу, синтезу, спостереження, порівняння, опису, класифікації та групування.

Структура роботи. Робота складається з 3 розділів, вступу, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи -

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КРАЇНОЗНАВЧОГО ВИВЧЕННЯ ТУРИЗМУ І РЕКРЕАЦІЇ

1.1. Методологія та методи країнознавчої характеристики туристсько-рекреаційного господарства

Країнознавство це: 1) наука і дисципліна, яка займається всебічним опитуванням країн, систематизує та узагальнює різні дані про їх місцезнаходження, природу, населення, економіку, історію, закони, культуру, зовнішню політику, місце в системі міжнародної відносини тощо; 2) всебічне дослідження країн чи великих регіонів з метою виявлення в конкретних областях загальних закономірностей, встановлених на основі політичних, фізичних та економічних географічних зон. Існує три напрямки країнознавства: фізико-географічний, економіко-географічний та соціально-політичний.

Предметом дослідження є аспекти, властивості та взаємозв'язки, які вивчає ця наука, а також кут, з якого враховується об'єкт. Предметом дослідження в країнознавчих дослідженнях є проблеми розвитку окремих країн та регіонів світу; системоутворюючі (політичні, правові, соціальні, економічні) країни; різні аспекти історії, культури, релігії, демографії, економіки, зовнішньої політики сучасних держав; методологічні основи, методи та прийоми краєзнавства.

Методи країнознавчих досліджень - сукупність прийомів та операцій, різних способів проведення досліджень у регіональних дослідженнях. Існують різні підходи до вибору та групування методів місцевої традиції. Умовно можна виділити кілька основних груп:

1) загальні - аналіз, синтез, індукція, дедукція, моделювання, абстрагування, узагальнення;

2) теоретичні - експеримент, гіпотетичний перехід від абстракції до конкретності, аксіоматичний метод, математична формалізація;

3) соціологічні - соціально-політичний експеримент, аналіз змісту, анкети, інтерв'ю, опитування, спостереження, вивчення соціальних настанов;

4) соціально-психологічний - соціально-психологічний експеримент, спостереження, аналіз змісту, соціометричне опитування, тестування, масштабування;

5) порівняльний (порівняльний) - порівняльно-географічний та порівняльно-історичний, конкретні аналізи, періодизація, хронологічні, ретроспективні, прогностичні та подальші порівняння;

6) емпіричний - практичний експеримент, статистичний (аналіз статистичного матеріалу), конкретне моделювання;

7) системно-функціональний - системний, інституційний, функціональний, структурно-функціональний аналіз, склад, декомпозиція;

8) діяльнісні - метод прийняття рішення, раціональне, змішане сканування, теорія груп, метод дії;

9) спеціальні - картографічні, метод збору інформації про місцеву традицію, експериментальне дослідження місцевої традиції, "масштабна гра", індексний метод тощо.

Роль країнознавчих досліджень слід оцінювати у двох основних вимірах:

1) науково-теоретичному - для вироблення цілісної концепції розвитку та функціонування суспільства з урахуванням взаємозв'язку та взаємозв'язку між різними системами соціальної організації (політичною, соціальною, економічною, юридичні тощо);

2) навчальному - забезпечити учнів теоретичними знаннями з різних сфер життя окремих країн та регіонів, а також практичними навичками побудови складних характеристик країни з використанням набутих знань та методів дослідження місцевої традиції.

Функції країнознавства — існує два основних підходи до визначення ролі та призначення країнознавства: перший — за відомим країнознавцем М. Баранським — 1) ландшафтознавство; 2) вчення про економічний регіон; другий — з точки зору сучасного наукового бачення і комплексного підходу

— 1) описова; 2) інформаційно-аналітична (методика одержання, обробки, узагальнення та передачі країнознавчої інформації); 3) культурно-освітня; 4) науко-во-дослідницька; 5) практична; 6) прогностична; 7) методологічна (розробка та використання методів дослідження й аналізу країнознавчої інформації); 8) світоглядна.

Проблеми статистичного обліку є ключовими у вивченні туризму, що вимагає кількісних показників, на яких базується статистика. В даний час міжнародна туристична статистика, яка охоплює широкий спектр питань, проводиться з метою оцінки внеску міжнародного туризму в економіку, зокрема його впливу на платіжний баланс, для визначення основних напрямків та тенденцій розвитку туризму в планування його матеріалу. і технічна база, маркетингові дослідження та просування туристичного продукту для потенційних споживачів.

Статистика туристичних потоків. Статистика міжнародного туризму містить дві основні частини: статистику потоків туристів та статистику доходів та витрат туристів. Для кожного з цих розділів СОТ розробила перелік ключових показників, які є інформативними та порівняно простими для визначення. Найважливішими показниками туристичних потоків є кількість прибулих (вибулих) та тривалість перебування.

Кількість прибулих (виїздів) - кількість зареєстрованих туристів, які приїхали до країни (залишили її) протягом певного періоду часу, як правило, календарного року.

Кількість прибулих (виїздів) є основним показником, що характеризує туристичний рух. Прибуття (виїзд) враховується в абсолютному вираженні як кількість поїздок за певний проміжок часу. Однак абсолютні показники туристичних потоків не дозволяють говорити про рівень туристичної активності, оскільки вони завжди залежать від населення країни. Отже, кількість прибулих (виїздів) на 100 осіб розраховується для оцінки інтенсивності обміну туристами, тобто вона вказується як відносна величина.

Поряд із кількістю прибулих (вибулих) у статистиці туристичних потоків використовується ще один показник - тривалість перебування. Вимірюється годинами для одноденних поїздок та ночівлі для перебування.

Ночівля - це один день, проведений одним туристом в країні (пункт призначення).

Тривалість перебування всіх туристів у країні протягом певного періоду часу, тобто. Загальна кількість ночей обчислюється множенням кількості прибулих туристів на середню тривалість перебування одного туриста в країні.

Залежно від тривалості перебування (кількості ночей) існує кілька сегментів туристичного ринку. Короткострокові поїздки (1 - 3 ночі) проводяться для відпочинку та розваг у вихідні та святкові дні, а також у ділових цілях. Друга група (4 - 7 ночей) включає поїздки з 9 різними мотивами, які відбуваються переважно під час додаткового відпочинку. Цей сегмент ринку розвивається швидше. Середньострокові поїздки (8 - 28 ночей) відвідувачі здійснюють у тривалі свята, переважно для відпочинку. Нарешті, поїздки в довгостроковий туризм включають 29-91 та 92-365 ночей.

Статистика доходів та витрат туристів. Статистика туризму разом із статистикою туристичних потоків містить другу, не менш важливу частину - статистику доходів і витрат туристів. Він містить нагороди за туризм, необхідні для вивчення його оцінки національної економіки, особливо платіжного балансу країни, а також для характеристики туристичного сектору.

Дорожні витрати - це загальна сума споживчих витрат, понесених відвідувачем або від його імені будь-якій іншій особі під час організації або під час поїздки, а також під час перебування у пункті призначення.

Вартість одного відвідувача визначається вартістю товарів та послуг, придбаних туристами для задоволення їхніх потреб. Товари та послуги надзвичайно різноманітні: від транспорту, проживання та харчування до невеликих товарів тривалого користування, туристичних товарів та сувенірів. Всі вони використовуються відвідувачем особисто, крім подарунків. Однак навіть у цьому випадку витрати є туристичними.

Суму туристичних витрат рекомендують визначати за фактичною вартістю товарів та послуг, враховуючи поточні знижки та націнки, чайові тощо, незалежно від форми оплати - готівкою, дорожніми чеками, кредитними картками.

Туризм має значний вплив на якісний розвиток суспільства, а туризм і рекреаційна діяльність відіграють важливу роль в економіці країни та окремих регіонів. Вивчення туристично-рекреаційного потенціалу району починається в більшості наукових праць з питань підтримки туризму, а оцінка рівня туристичного потенціалу регіону та наявності рекреаційних ресурсів найчастіше присвячується науковим публікаціям. Це свідчить про незаперечну актуальність проблеми. Незважаючи на багато наукових досягнень, низка важливих теоретичних та практичних питань залишається невивченою. У вітчизняній та зарубіжній науковій літературі немає єдиного загального значення терміна «туристично-рекреаційний потенціал».

При вивченні категоріальних понять ми спостерігаємо, що у своїх працях вчені пропонують різні підходи до вивчення поняття "туристично-рекреаційний потенціал", використовуючи взаємовиключні рішення щодо його природи, змісту, функцій. Теоретики описують характеристики туристично-рекреаційного потенціалу, а широкє поняття «потенціал» пояснюється різноманітністю об'єктів, до яких він застосовується. Головне, що пов'язує різні потенціали в інтерпретації вчених, це певний набір можливостей або здібностей у галузі, до якої належить "потенціал". Слід зазначити, що весь спектр доступних варіантів визначення туристичного потенціалу спрямований на досягнення конкретних цілей. Отже, інтерпретація потенціалу означає наявність прихованих можливостей або здатність діяти та розвиватися в певних сферах. У науковій літературі терміни "потенціал" та "ресурси" часто ідентифікуються.

Наприклад, академік Л. І. Абалкін зазначає, що "потенціал" (економічний, діловий, промисловий) є загальною, кумулятивною характеристикою місцевих і часових ресурсів.

В М. Архангельськими потенційними засобами є доступні ресурси, резерви, які можна використовувати для досягнення певної мети або для вирішення проблеми, тобто. Набір фактично накопичених ресурсів.

Г.Н. Захаренко стверджує, що "туристичний потенціал" - це сукупність різних матеріальних та нематеріальних потенціалів, які формують туристичний інтерес у певній області та стають основою для виробництва та споживання туристичної продукції та мають важливе значення для управління, контролю та розвитку виробництва та споживання в туризмі. складна територія відповідно до принципів сталого економічного розвитку і пропонує оцінку туристичного потенціалу на основі вартості туристичної привабливості, інфраструктури та максимальної антропогенності.

Необхідно врахувати позицію О. О. Любіцевої, в дослідженні якої зазначено, що туристичні ресурси є частиною «туристично-рекреаційного потенціалу певної території, який входить до складу туристичного продукту і який продається з туристичною метою». Туристичні ресурси - це в основному природні, історичні, соціально-культурні об'єкти, об'єкти туристичної демонстрації, а також інші об'єкти, здатні задовольнити духовні потреби туристів, стимулювати оновлення та розвиток їх фізичних сил. Такі об'єкти можуть мати природне або антропогенне походження, але їхнє розташування в певній місцевості цікаве для туристів, які хочуть подорожувати до цієї області, і тому їх можна коротко охарактеризувати як об'єкти, що цікавлять туристів.

Узагальнюючи висловлювання вчених, ми констатуємо, що принципова різниця між термінами "ресурси" та "потенціал" полягає в тому, що ресурси існують незалежно від економічних суб'єктів та потенціалу окремого підприємства, суспільство в цілому невіддільне від діяльності суб'єктів. Це означає, що потенціал, крім матеріальних та нематеріальних активів, включає здатність працівника, колективу, компанії, суспільства в цілому ефективно використовувати наявні ресурси.

Формуванню туристичного потенціалу регіону дає можливість використання туристичних ресурсів в організації та розвитку туристичної діяльності на певній території. Здатність туристичних агентств ефективно використовувати туристичний потенціал регіону забезпечить успішний розвиток туристичної економіки регіону та регіону. Тому можна стверджувати, що кожен регіон на основі аналізу туристичних ресурсів створює туристичний потенціал, що відповідає здатності туристичних суб'єктів використовувати туристичні ресурси регіону. Потенціал туризму сприяє привабливості району для туристів та регіонів - перспективному розвитку туризму.

У зв'язку з вищевикладеним можна сказати, що під рекреаційним потенціалом слід розуміти сукупність рекреаційних ресурсів на певній території, на певну дату, які використовуються або можуть бути використані для відпочинку. Потенціал туризму підкреслює приналежність до туристичної галузі, а рекреаційний потенціал сприяє поновленню людських сил у процесі відпочинку. Тому термін «туризм і рекреація» є найбільш повним, оскільки дозволяє поєднувати рекреаційні заходи, призначені для задоволення потреб рекреації та туризму, до яких, крім потреби у відпочинку, належать також професійні та ділові цілі. Ресурси, їх розмір, структура, динаміка та збалансованість джерел формування є важливими факторами туристичного та рекреаційного розвитку регіону. До рекреаційних ресурсів належать туристичні об'єкти (житло, їжа, музеї тощо), об'єкти та природні явища, тому термін "туристичний потенціал" набагато ширший і включає загальні економічні, фінансові, трудові, соціальні та інфраструктурні ресурси, які можна використовувати для організації подорож. суєта. Ці дві концепції слід розглядати як взаємодоповнюючі або взаємозамінні. Тому багато вчених, які не хочуть розділяти категорії "туристичний потенціал", "туристичні ресурси" та "рекреаційні ресурси", широко використовують поняття туризму та рекреаційних ресурсів як сукупності природних та штучних об'єктів, необхідних для створення туристичний продукт.

Відповідно до Закону України "Про туризм" № 325/95 від 15.9.1995 р. "Туристичні ресурси - сукупність природних і кліматичних ресурсів, оздоровчих, історичних, культурних, пізнавальних та соціальних ресурсів конкретної території, які задовольняють різні потреби туристів".

У законопроекті України "Про туристичні ресурси" термін "туристичні ресурси" використовується у досить спрощеному варіанті - це сукупність туристичних об'єктів, що містяться в одній державній базі даних у галузі туризму. Вони представляють сукупність туристичних місць незалежно від виду їх використання в туризмі (курорт, відпочинок, вивчення). Відповідно до цього законопроекту, туристичні ресурси класифікуються для інформування потенційних туристів про їх споживчі та експлуатаційні характеристики, встановлення максимально допустимого навантаження, створення належних умов для їх захисту та поведінки, забезпечення їх оцінки з трьох причин: функціональність (місткість), комфортне проживання, генетичні (походження туристичних об'єктів).

Законодавці відмовились від інтерпретації туристичних ресурсів з природного та антропогенного середовища та обмежили різноманітність туристичних ресурсів концепцією об'єктів різного походження та природи. Такий підхід дозволяє позначити туристичні ресурси як експоновані предмети (музеї, церкви, пам'ятники) та події, а також як сукупність інших об'єктів (готелі, ресторани тощо). Такий підхід значно розширює поняття туристичного потенціалу і поширює його на цілу групу об'єктів з різними генетичними та функціональними цілями. Отже, "туристичний потенціал" - це категорія з цілком чітким значенням: просторова, генетична, економічна з точки зору туризму чи територіальних організаторів, а також науковців. З економічної точки зору туристичні ресурси є фактором виробництва туристичної продукції, оскільки їх різноманітність спричиняє різницю в результатах економічного розвитку. Відмінності у визначенні цього терміна часто вимагають деталей. Крім того, відходячи від терміна "турист", стає

зрозуміло, що кожен може користуватися туристичними ресурсами, оскільки їх можуть споживати відвідувачі, мандрівники та робітники.

Загалом усі вищезазначені підходи до визначення поняття «туристичні ресурси» вважаються основою для створення туристичного продукту. Наявність та кількість туристичних ресурсів визначатимуть розмір та структуру використання економічних ресурсів для туристичної діяльності. Ресурси туризму обмежені за кількістю та якістю, а тому служать економічним товаром, що вимагає виробничих витрат. З економічної точки зору туристичні ресурси є фактором виробництва туристичної продукції, оскільки їх різноманітність спричиняє різницю в результатах економічного розвитку. Це вказує на ключову різницю між дозвіллям і туризмом, що полягає у прямому або непрямому використанні туристичних ресурсів для економічного зростання. Рекреаційні ресурси не завжди використовуються для отримання матеріальної вигоди.

Підсумовуючи вищезазначене, зауважимо, що поняття «туристично-рекреаційний потенціал» є багатограним, дискусійним та набагато ширшим, ніж просто узагальнений опис варіантів ресурсів у певній галузі діяльності. Це системне утворення, зміст і функції якого розкриваються в процесі взаємозв'язку та взаємодії його складових, реалізація яких у процесі людського життя призводить до певних особистих успіхів, важливих для суспільства загалом та для окремих людей зокрема.

В даний час методологічні основи концепції туристично-рекреаційного потенціалу перебувають у процесі формування. Теоретичні підходи до його сутності та змісту оціночних показників різноманітні та нестабільні, у цій категорії відсутні стійкі методологічні принципи дослідження.

1.2. План характеристики рекреаційно-туристського господарства країни

Країнознавство - це наукова галузь, яка всебічно вивчає природу, історію, населення, економіку, культуру та політику країн, а також значних їх частин (районів, штатів, областей, провінцій тощо) та різних транснаціональних регіональних та глобальних груп. На відміну від інших наукових галузей, які цікавляться лише певними аспектами країн, країнознавство інтегрує загальні знання про країни, що відображають цілісну картину існування основних одиниць соціально-політичної організації світу. У країнознавстві існує стійке уявлення про те, який план характеризує країну:

1. Загальна інформація.
2. Географічне положення.
3. Історія та політична ситуація.
4. Природа.
5. Населення.
6. Економіка.
7. Культура.
8. Внутрішні просторові відмінності.
9. Проблеми та перспективи розвитку.

1. Починають опис будь-якої країни із загальної інформації про неї, "паспортних даних". Така інформація зазвичай включає: найменування (повне, коротке, офіційне, неофіційне), символи (герб, прапор, гімн), територію (розмір, конфігурацію, довжину кордонів, склад - суша та вода, частини суші та острова), населення, головне місто (назва, місце розташування щодо кордонів, населення, площа, елементи конфігурації та планування, коротка історія столиці, основні функції міста), державний устрій (форма правління та адміністративно-територіальний поділ, основна держава органів та керівників) основних державних посад), державна (офіційна) мова, валюта

(назва, її поділ, коротка історія походження та створення, співвідношення долара США до євро)

2. Географічне розташування характеризується відношенням об'єкта до зовнішнього середовища. Оскільки основним об'єктом у країнознавстві є країна, під географічним розташуванням розуміють відношення конкретної країни до будь-якого іншого об'єкта, який знаходиться поза її територією і впливає на потенціал розвитку будь-якої діяльності. Характер географічного розташування виявляється через систему таких категорій:

- математичне та географічне положення - відносно сітки (екватор, нульовий меридіан, полюси, тропіки, полярні кола тощо);
- фізико-географічне розташування - стосовно частин світу або континенту / частин континенту; базальні води Світового океану (океани, моря, великі затоки, протоки, морські течії); великі рельєфи, великі річки та озера, що проходять через кілька держав; кліматичні пояси, кліматичні пояси, центри високого та низького тиску; природні зони;
- економіко-географічне положення - стосовно країн з розвинутою економікою та стабільною економічною ситуацією; великі промислові, сільськогосподарські та торгові площі; країни, що належать до тих самих економічних блоків або профспілок; трансконтинентальні магістралі;
- політико-географічна ситуація - відносини з сусідніми країнами; по відношенню до країн, які є членами тих самих або антагоністичних військово-політичних блоків або союзів; "Гарячі точки", вогнища війни та інших військових конфліктів;
- еколого-географічне положення - стосовно району зі сприятливою або несприятливою екологічною ситуацією.

3. Історія та політична ситуація в країні - етапи формування політичної карти світу, міжнародних організацій, виявити місце історичної інформації в характеристиці країни. Важливо підкреслити, що держави відрізняються за політичною структурою, оскільки вони є односторонніми та багатосторонніми, плюралістичними (багато організацій або автономних груп,

що представляють різні соціальні інтереси, беруть участь у здійсненні влади) та канцелярськими (церква суттєво впливає на соціально-політичне та життя), демократична (народ або більшість з них є (вважається) носіями державної влади; пов'язана зі свободою, рівністю, справедливістю, повагою прав людини, участю громадян у владі), авторитарна (влада належить одній особі або групі люди, які повністю контролюють політичне та ідеологічне життя суспільства, що суттєво обмежує політичні та соціальні права та свободи громадян, хоча це не заважає їх особистому життю) або тоталітарне (державна влада контролює всі сфери суспільства, включаючи приватне життя громадян) політичний режим.

Характеризуючи історію країни, розглядають її з таких позицій:

1) історія держави - час (дата) виникнення, основні зміни в політичному статусі, складі території, формах правління тощо;

2) історія націй - формування та зміна населення країни через її етнічний склад, етапи формування етнічних груп, час та особливості розвитку мови, процеси розселення, територіальний розвиток тощо;

3) історія надзвичайних подій - короткий зміст найважливіших історичних фактів у хронологічному порядку.

Політична ситуація в країні аналізується через тип її політичного режиму, зовнішню політику (загальний напрямок держави у міждержавних відносинах, спрямований на створення найбільш сприятливих умов для досягнення власних цілей та отримання переваг у співпраці з іншими державами та народами відповідно до певних принципів та стандартів). і внутрішня політика (сукупність заходів політичного, соціального та економічного характеру, спрямованих на підтримання порядку, стабільності та поступовий розвиток держави; діяльність державних органів, установ, правлячих партій, спрямовану на узгодження інтересів певних верств населення, їх підпорядкування та можливе задоволення за конкретних умов, підтримка поточного стану на підприємстві або його цілеспрямоване перетворення, забезпечення цілісності, взаємозв'язку та взаємодії окремих

сфер суспільства). Коли говориться про зовнішню політику країни, наголос робиться на її членстві в міжнародних організаціях та союзах, підписаних міжурядових договорах та протоколах, членстві у військово-політичних та економічних блоках та союзах. Внутрішня політика пов'язана із соціально-політичною ситуацією, внутрішніми конфліктами тощо.

4. Вивчення природи як важливого блоку країнознавчих досліджень полягає у виявленні особливостей усіх компонентів природи: рельєфу, клімату, води, ґрунту, рослинності та тваринного світу. Для зміцнення матеріалу пропонується виконати практичну роботу: на контурній карті світу використовують:

- 1) найвищі вершини;
- 2) найбільші пустелі;
- 3) найбільші острови та півострови;
- 4) найдовші річки та найбільші в озерній зоні;
- 5) найбільші моря, затоки;
- 6) країни з: а) найвищими вершинами; б) найглибшими впадинами.

Вивчення цього етапу закінчується розглядом охорони природи та екологічної ситуації, природних комплексів, включаючи заповідні території.

Характеризуючи природу певної країни, послідовно здійснюється опис кожного компонента. Характеристика рельєфу починається із загальних питань: переважання гірської (рівнинної) частини, їх співвідношення, назви найбільших форм рельєфу. Потім характеризуються гори (походження, висота, гірські породи, що їх складають, морфоструктура, морфоскульптура) і, нарешті, рівнини (походження, висота, характер поверхні, гірські породи, що їх складають). Опис клімату починається зі списку кліматичних поясів та районів, в яких знаходиться країна, та їх короткого опису. Крім того, такі основні кліматичні елементи, як температура, атмосферний тиск, опади, відносна вологість, вітер, тобто. Наведено їх найвищий, найнижчий та середній показники і, нарешті, - переважні типи погоди.

Води Світового океану оцінюються окремо, характеризуючи місце розташування, прибережні характеристики, рельєф дна, температуру, солоність, коливання води, океанічні течії, моря, затоки, протоки і особливо - внутрішні води, до яких належать річки, озера, підземні води, води, штучні цистерни. Основні річки характеризуються в наступному порядку - джерело, лиман, притоки, характеристика долини річки, режим річки, характер течії; найбільші озера - походження басейну річки, глибина, площа, відходи або невідходи, тип озера, природа берегів, солоність; підземні води - умови, температура, хімічний склад.

Характеризуючи рослинність, слід виявити типових представників деревних порід, чагарників, трав, ендемічних та реліктових видів та характерних тварин - типових представників ссавців, птахів, земноводних, плазунів, комах, ендемічних та реліктових видів. Опис природних комплексів є результатом короткого опису кожної з природних зон, що проходять через ландшафт. При аналізі охорони природи в країні увага зосереджується на кількості, категоризації, видах, частці в загальній площі заповідних територій та об'єктів, при аналізі екологічної ситуації - ступені забруднення найбільш екологічних райони небезпечних об'єктів.

5. Компонентами населення є, з одного боку, населення, а з іншого - нації. Кожен підрозділ характеристик населення (чисельність, статевий склад, природний рух, вираження "якості" (тривалість життя, рівень освіти, умови життя, харчування, стан здоров'я, середній дохід, купівельна спроможність тощо)), включаючи розвиток, розташування, переселення, зокрема процеси урбанізації, механічний рух тощо), найкраще вирішуються такими питаннями: загальні тенденції та динаміка змін, основні параметри та характеристики, види, групи та типи, країни з найбільшими та найменшими показниками.

Люди вивчаються через їх расовий, етнічний та релігійний склад. Тут важливо врахувати поняття "раса" та "етнічна приналежність", "національні меншини" та "корінні народи", параметри расового та етнічного складу країни,

основні світові релігії, визначити країни з найбільшим У найменших етнічних груп релігія не відокремлена від уряду, теократичних монархій.

Характеристика населення певної країни зазвичай починається з кількісних показників чисельності населення, визначення місця у світі, на материку чи в частині світу та їх динаміки. Потім аналізується статевий склад; тип відтворення (природний рух) населення, вікова структура; структура зайнятості економічно активного населення, рівень безробіття, індекс людського розвитку; розміщення, щільність населення; переселення (сільські та міські поселення), процеси урбанізації (найбільші міста, агломерації, мегаполіс, передмістя); міграційні процеси (зовнішня та внутрішня міграція). Характеристика націй країни базується на їх расовому, етнічному та релігійному складі.

6. Найважливішим етапом країнознавчих досліджень є економіка. На цьому етапі дається загальна характеристика економіки, враховується структуру світової економіки, розкриваються відмінності між постіндустріальними, індустріальними та аграрними країнами, наголошує на галузях, сільському господарстві, послугах тощо. Важливо охарактеризувати країни з найбільш розвиненими окремими галузями та сільським господарством, країни монокультури, країни з високою часткою послуг та найбільш розвиненою транспортною мережею, найбільші аеропорти, морські та річкові порти у світі.

Опис економіки країни спочатку охоплює загальні питання - співвідношення промисловості, сільського господарства, послуг, а потім перелічує промисловість (спеціалізація, територіальний розподіл, основні промислові вузли), сільське господарство (спеціалізація, територіальний розподіл, сільськогосподарські райони). , зони обслуговування (галузева структура та види послуг, територіальний розподіл), транспорт (розвиток мережі, міжнародні автомагістралі, великі аеропорти, морські порти та річкові порти).

7. Характеристика культура країни починається з визначення її ролі та значення в характеристиці держави. Вони поступово характеризуються такими компонентами культури, як мова та писемність, релігії та вірування, мистецтво, етнічні та національні традиції, кулінарні особливості. Вивчення мови та письма полягає у вивченні мовних груп та сімей, невербальних форм людського спілкування за допомогою жестів, установок, міміки, значення кольорів, кольорів, подарунків для вираження емоцій та вчинків.

Поділ мистецтва розглядається шляхом виділення його видів та жанрів та подальшої характеристики всіх його складових: архітектури, музики, театру, фольклору, декоративно-прикладного мистецтва тощо. Аналіз етнічних та національних традицій на теоретичному рівні набуває форми класифікації та опису існуючих звичаїв, обрядів, обрядів та обрядів, народних свят, фестивалів та ярмарків, національного одягу, народних художніх промислів, спорту тощо.

Кулінарію слід розглядати як окрему складову культури, і в цьому розділі слід звернути увагу на найпоширеніші кухні у світі, розкриваючи їх особливості та харчові обмеження через релігійні особливості. Описуючи культуру країни, характеризують мови (кількість, їх статус; мовні групи та мовні сім'ї, до яких вони належать; наявність діалектів, їх територіальний розподіл; невербальні форми спілкування: національні характери, жести, пози, мімічні вирази), рухи тілом; кольорова символіка, квіти, подарунки), релігії та вірування (існуючі в країні, їх статус (включаючи державу); територіальне розподіл; особливості, основні церемонії та ритуали найпоширенішої релігії в країні), мистецтво (переважно типові типи та жанри; специфіка національної архітектури; особливості музики і театру, наявність фольклору, його жанри, специфіка декоративного мистецтва, видатні твори мистецтва, найважливіші культурні події та явища), традиції (опис етнічних звичаїв), ритуали, ритуали та церемонії, народні (національні) свята, гуляння, ярмарки, національні костюми, народні промисли, традиційні види спорту, традиції та культура харчування, національні страви та напої) тощо.

8. Питання "Внутрішні просторові відмінності" оцінюється лише в контексті характеристик конкретної країни і є аналізом розвитку всіх адміністративно-територіальних одиниць країни.

9. Як і в попередньому пункті, проблеми та перспективи розвитку оцінюються лише в контексті характеристик, характерних для окремих країн. Проблеми, а також перспективи можна відзначити у всіх можливих аспектах: екологічному, соціальному, економічному. Місцева традиція має велике значення для географії, історії, загальної культури, туризму та інших сфер людської діяльності. Якщо брати до уваги країну з певної точки зору (для потреб конкретної науки, діяльності тощо), то акцент робиться на певних аспектах.

Отже, план туристичних та країнознавчих характеристик країни може виглядати так:

1. Оцінка географічного положення для розвитку туризму.
2. Ресурсно-рекреаційний потенціал.
3. Розвинені види туризму.
4. Інфраструктура туристичної діяльності.
5. Організація туристичного обслуговування.
6. Державна політика у сфері туризму.
7. Ментальність туристів в країні.
8. Ставлення до іноземних туристів у країні.
9. Небезпека туристичної діяльності.
10. Перспективи розвитку туризму.

РОЗДІЛ 2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА УМОВ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ І РЕКРЕАЦІЇ У БОЛГАРІЇ

2.1. Рекреаційно-туристична галузь Болгарії у європейській рекреаційній системі

Болгарія вважається найбільш перспективною зоною відпочинку в Європі, де можливі цілорічні (міжсезонні) туристичні послуги. Туризм у цій країні надзвичайно важливий, оскільки він поєднує сучасну інфраструктуру з унікальними історичними та культурними аспектами.

У європейському туристичному регіоні Південна та Західна Європа відіграють провідну роль у розвитку міжнародного туризму. Позитивну динаміку зростання кількості іноземних громадян останнім часом демонструють країни Центральної та Східної Європи.

Фактори, що позитивно впливають на розвиток туризму та відпочинку на європейському континенті:

- потужний та різноманітний туристичний природний та культурно-історичний потенціал, що включає тисячі кілометрів морських пляжів, розвинені гірські системи, мозаїки та різноманітність країн, багата мережа річок та озер, багаті бальнеологічні ресурси, багатство різноманітних історичних, архітектурних та археологічних пам'яток, велика кількість священних та створених людиною визначних пам'яток (мегаліти, монастирі, церкви, музеї, тематичні парки, аквапарки, парки розваг тощо), численні заходи, що використовуються в туризмі та формують важливі туристичні потоки;

- сприятливі соціально-економічні та соціально-географічні умови, зокрема високий рівень економічного розвитку більшості країн регіону, якісна транспортна та соціальна інфраструктура, безпосередня близькість до держав, давні та багаті культурні традиції, включаючи усталену культуру відпочинку та подорожі, релігійна та етнічна толерантність; частина населення більшості

європейських країн, відносно низький рівень злочинності та висока безпека життя, якісна робоча сила, традиційно високий рівень розвитку туристичного сектору та якість послуг;

- давні демократичні традиції соціально-політичних систем, стабільність політичної ситуації в більшості європейських країн, функціонування Європейського Союзу, створення єдиної єврозони та спрощення процедур в'їзду та виїзду для туристів, які відвідують багато країн.

Відповідно до підходів, запропонованих Світовою туристичною організацією, в межах Європейського туристичного регіону існує п'ять туристичних субрегіонів (районів), серед яких:

- західноєвропейський туристичний регіон: Австрія, Бельгія, Німеччина, Ліхтенштейн, Люксембург, Нідерланди, Франція, Швейцарія.

- Північно-європейський туристичний регіон: Великобританія, Гренландія, Данія, Ірландія, Ісландія, Норвегія, Фінляндія, Швеція.

- Південно-європейський туристичний регіон: Албанія, Андора, Боснія і Герцеговина, Ватикан, Гібралтар, Греція, Ізраїль, Іспанія, Італія, Кіпр, Македонія, Мальта, Монако, Португалія, Сан-Марино, Сербія, Словенія, Туреччина, Хорватія.

- туристичний регіон Центральної та Східної Європи: Азербайджан, Білорусь, Болгарія, Вірменія, Грузія, Естонія, Казахстан, Киргизстан, Латвія, Литва, Молдова, Польща, Російська Федерація, Румунія, Словаччина, Таджикистан, Туркменістан, Угорщина, Узбекистан, Україна, Чехія Республіка Республіка.

До природних туристичних та рекреаційних ресурсів європейського туристичного регіону належать морські узбережжя та водойми, бальнеологічні ресурси, ландшафтні умови, орографічні ресурси та флорофауна.

В межах європейського регіону створено кілька прибережних зон відпочинку. Головний - Середземне море. Для нього характерні: переважання лінійної форми рекреаційного розвитку (уздовж узбережжя), важлива роль островів, значна сезонність туристичних потоків з переважанням літнього

(купального) сезону, створення переважно великих комплексів з високою концентрацією туристів.

Окрім Середземномор'я, в Європі створено ще два прибережні туристичні райони. Один з них - на узбережжі Чорного моря, де побудовані великі курорти: в Румунії - Мамає, в Болгарії - Золоті Піски, Албена, Слінчев Бряг, Несебр, в Україні - узбережжя Одеської області, в Російській Федерації - Сочі, Геленджик, Анапа, в Грузії - Батумі, Чаква та ін.

Зниження інтересу до подорожей по Європі серед неєвропейців пов'язано з такими причинами:

- застарілість південноєвропейського продукту (сьогодні мало кого може здивувати поїздка до Греції чи Італії, поїздка до цих країн сприймається як звичайний шлях до моря, а не як щось надзвичайне, унікальне, незвичне);

- відвідування країн північної Європи, таких як Великобританія чи Швеція, вважаються дуже дорогими;

- соціально-економічні проблеми у Східній Європі не сприяють розвитку там туризму;

- активне зростання популярності країн Південно-Східної Азії. Недавній економічний та туристичний прорив у таких країнах Південно-Східної Азії, як Таїланд, В'єтнам, Сінгапур та Філіппіни, похитнув інтерес до Європи.

Перспективи розвитку туризму в європейському регіоні пов'язані з більш широким залученням туристично-рекреаційних ресурсів східноєвропейських, особливо пострадянських країн, їх інтеграцією в єдине туристичне середовище та створенням сучасної туристичної інфраструктури.

Причорноморський регіон - це окрема географічна зона, багата природними ресурсами, стратегічно розташована на стику Європи, Середньої Азії та Близького Сходу. Країни Чорноморського регіону характеризуються чудовим культурним та етнічним різноманіттям, мають багату історичну та архітектурну спадщину та різноманітні природні ресурси. Деякі з них уже існують або потенційно можуть стати дуже популярними туристичними визначними пам'ятками.

Причорноморський регіон є не тільки важливою транспортною магістраллю та джерелом природних ресурсів, але також має велике рекреаційне та рекреаційне значення для рекреаційного та оздоровчого туризму. Чорноморське узбережжя - рекреаційна зона міжнародного значення. Рекреаційний потенціал узбережжя Чорного моря визначається великою кількістю терапевтичних ресурсів та факторів, а саме - значним теплим сезоном, цілющими кліматичними властивостями, наявністю лікувальних піщаних та галькових пляжів, природним рекреаційним ландшафтом, унікальними родовищами цілющих мінеральних джерел та селєвих гір. та лимани з цілющими властивостями, туристичні об'єкти.

Важливим фактором, що сприяє розвитку рекреації в регіоні, є водні ресурси, особливо Чорне море. Чорне море є водним кордоном між Малою Азією та Європою. Чорне море займає центрально-континентальне положення і, як результат, спокійний континентальний клімат.

Пляжі узбережжя Чорного моря - піщані, піщано-галькові, галькові та валунні. Важливо зазначити, що наявність екологічно чистого пляжу відіграє важливу роль у залученні туристів та їх комфортному відпочинку. Програма сертифікації пляжів "Блакитний прапор" була створена спеціально для виявлення та оцінки пляжів (Блакитний прапор - це сертифікат якості пляжу, що присуджується щороку в 1987 році Фондом екологічної освіти за високі стандарти якості та безпеки пляжів). З чорноморських країн зафіксовано такі країни: Болгарія (10 пляжів), Румунія (2 пляжі), Туреччина (15 пляжів), Україна (4 пляжі) на узбережжі Чорного моря.

Рекреаційні характеристики природних кліматичних, водних, орографічних та рослинних ресурсів району Чорного моря, таким чином, доводять багатий рекреаційний потенціал району, доцільність та значення рекреаційно-оздоровчих заходів як перспективного напрямку туризму в цій області.

Болгарія має відносно широкий спектр природних та антропогенних та рекреаційних ресурсів, деякі з яких використовуються протягом десятиліть, а

інші були виявлені порівняно недавно і мають значний потенціал для створення як традиційних, так і нових туристичних продуктів. У країні є умови для розвитку майже всіх видів туризму з широким спектром можливостей у кожному туристичному районі.

Питаннями спеціалізації туристичних регіонів вже давно займаються місцеві органи влади, а також експерти з питань туризму з міністерств та міністерств. У Болгарії вирішено виділити основну та розширену спеціалізацію, які закріплені в затвердженій концепції. Водночас основна спеціалізація не є нормою директиви, а лише є професійним орієнтиром регіональної стратегії та відповідного розміщення туристичного продукту. Для підвищення ефективності іноземної реклами кожен регіон повинен мати свою символічну назву, логотип та рекламне повідомлення.

Експерти визначили дев'ять туристичних районів.

Відповідно до Концепції туристичного поділу Болгарії, кожен туристичний район має базову спеціалізацію. Основна спеціалізація характеризується поєднанням двох видів туризму, які в сукупності визначають унікальність цього регіону. Програма Advanced включає базові та до трьох-чотирьох інших видів туризму.

Найменший туристичний район за площею - Долина троянд, яка становить 6% території та 3% населення. Цей район, дивовижний своєю красою та потенціалом для розвитку туризму, наразі приносить лише 2% доходів від туризму в Болгарії. Про розподіл цього району тривалий час обговорювали, чи потрібно це робити чи ні, оскільки район відрізняється від середнього за розміром і входить до району Фракія. Але враховуючи великий потенціал для розвитку цього регіону як окремої перспективної області, було вирішено, що він заслуговує набагато більше уваги та цілеспрямованого маркетингу. Рожеві поля приваблюють дедалі більше туристів, особливо з перспективних ринків Азії. Наприклад, Рожевий фестиваль - це найбільш відвідувана подія японських гостей у Болгарії. У долині троянд унікальні історичні пам'ятки старої фракійської культури також у хорошому стані.

Наступною за величиною територією є два регіони Чорноморського узбережжя. Північне узбережжя Чорного моря складається з 25 муніципалітетів, займає 9% площі, в цьому районі проживає 11% населення. У найменшому районі за кількістю муніципалітетів на півдні Причорномор'я воно становить 7% та 6% відповідно. Що стосується туризму, то це найсильніші райони, на які припадає 29% (північне Причорномор'я) та 37% (південне Причорномор'я) доходу сектору. Значні валютні надходження від туризму, незважаючи на основну основну спеціалізацію, стали однією з основних причин поділу болгарського узбережжя Чорного моря на дві окремі зони.

Найбільшою територією на туристичній карті Болгарії, яка складається з 67 муніципалітетів, є Дунай. Основною спеціалізацією цього напрямку є культурно-екскурсійний туризм. Його центром є місто Русе, інші обласні міста в ньому - Відін, Плевен, Разград, Тарговиште та Силістра. Незважаючи на свою велику площу, Дунай характеризується найнижчим відсотком ночівлі та лише 2% від загального доходу туристів. Для збільшення доходу від туризму в районі необхідно зосередитись на розвитку культурно-історичного туризму, пригод та екотуризму.

Регіон Стара Планіна складається з 32 громад. Основними видами туризму в цьому регіоні є гірський та культурний туризм. Ще одним видом туризму, який планується розвивати в регіоні, є рекреаційний, культурно-історичний, сільський, релігійний та паломницький.

Місто Пловдив - центр одного з найбільших туристичних районів - Фракії. Ця територія посідає друге місце за кількістю муніципалітетів, що становить 35 за територією та чисельністю населення, і знаходиться на передостанньому місці за ліжками, розміщенням та парафіями від туризму. До цього регіону належать такі великі міста, як Пазарджик, Пловдив, Хасково, Стара Загора та Ямбол. Акцент робиться на культурному та винному туризмі. Розширена спеціалізація включає всі види ділового туризму, міських розваг та ділового туризму, здоров'я, пригод та екотуризму.

Гірський та сільський туризм розвинений у найпівденнішому туристичному районі - Родопах. Його розширена спеціалізація включає сільські, курортні, оздоровчі, пригодні та екотуризм. Міста області - Смолян та Керджалі. Перший - центр регіону. Туристичний район Родоп складається з 27 громад та п'яти адміністративних районів. Це четверта за величиною площа за кількістю ліжок та ночівль. Сьогодні цей туристичний район активно розвивається. Перша організація з управління туристичним районом (ОУТР) була відкрита саме в районі Родопи, а активна реклама й амбіції місцевої адміністрації дають підстави вважати, що незабаром дохід від туризму, який зараз становить 5% від загального доходу сектора туризму та подорожей у країні, збільшиться.

Незважаючи на те, що Ріла-Пирин область посідає передостаннє місце серед усіх регіонів, вона посідає третє місце за кількістю номерів і ділить третє місце із Софією за кількістю ночей у регіоні. Центром області є місто Благоевград, загальна кількість муніципалітетів - 23. Гірський та релігійний туризм є основною спеціалізацією регіону, а в розширеній спеціалізації - релігійний та паломницький туризм; пригоди та екотуризм; рекреаційно-оздоровчий туризм; культурно-історичний та фестивальний туризм. Одне з найпопулярніших місць у регіоні - місто Банско. Невеликий курорт розташований біля підніжжя однієї з найкрасивіших болгарських гір - Пірін. Національний парк Пірін з його скарбами красивих озер та швидких річок, печер та водоспадів, багаторічних дерев та рідкісних рослин включений до Списку національних парків та заповідників ООН. На сьогоднішній день Банско - гірськолижний курорт міжнародного значення: тут проводяться чемпіонати світу з лижних лиж, кубки світу з альпійських дисциплін. Незважаючи на високий рівень обладнання та відмінні умови для катання на лижах в регіоні, Банско є найдоступнішим гірськолижним курортом в ЄС.

Комерційний та культурний туризм є основними видами туризму в Софійській області, що включає столицю та регіональні міста Перник та Кюстенділ. Це регіон з найбільшим населенням і посідає третє місце після

двох причорноморських регіонів за доходами від туризму. У Софії є стільки муніципалітетів, скільки в Ріла-Пирин регіоні - 23. Зрозуміло, що деякі туристичні райони Болгарії загалом перевершують порівняно суттєво, що пов'язано з нерівномірністю туристичного розвитку та територіальними характеристиками.

Болгарський туризм - сектор, який займає провідні позиції в національній економіці, забезпечуючи майже 14% ВВП. З метою ефективного розвитку туризму в країні Міністерство туризму Республіки Болгарія затвердило Концепцію туристичного районування. Відповідно до прийнятої концепції було визначено дев'ять туристичних районів: Дунай, Стара Планіна, Рожева долина, Фракія, Родопи, Рила-Пірін, Софія, Варна та Бургаське Чорне море, де є умови для створення специфічного поєднання туристичних продуктів шляхом поєднання соціально-економічних, культурних та природних умов для туризму. У такому випадку територія може бути предметом власного маркетингу та реклами, а також предметом цільового управління з боку конкретних туристичних організацій та підконтрольних державі муніципалітетів. Тому в Болгарії наголос робиться на взаємодії на національному та регіональному рівнях з метою підвищення ефективності маркетингу та найкращої позиції на міжнародному ринку туристичних послуг як країни в цілому, так і у всіх її регіонах.

Основні переваги створення туристичних зон та управління організаціями відображаються в об'єднанні всіх джерел туризму та в максимально можливих заходах для створення національного, різноманітного та конкурентоспроможного туристичного продукту шляхом їх взаємодії; а також у регіоналізації національного туристичного маркетингу в Болгарії з метою підвищення ефективності туристичного потенціалу в країні в цілому та в окремих туристичних регіонах із конкретними можливостями для різних видів туризму.

2.2. Характеристика природних умов Болгарії

Республіка Болгарія розташована на південному сході Європи, на мальовничому Балканському півострові, у східній частині. Своєю назвою країна зобов'язана людям, які населяли ці країни з незапам'ятних часів.

Країна межує з 5 країнами: на півдні - з Грецією та Туреччиною, на заході - із Сербією та Чорногорією, на південному заході з Македонією, на півночі - з Румунією, а на сході Болгарія омиває Чорне море. Незважаючи на свою невелику площу (лише 110 550 км²), яка трохи більша за Ісландію, країна має напрочуд різноманітний ландшафт.

Тут знайдете мальовничі долини, бурхливі річки, засніжені вершини, низини, таємничі ущелини та плато. Три гірських кряжі Болгарії - Пірін, Ріла і Родопи - пронизують країну зі сходу на захід. Східні райони більш горбисті, тоді як на заході переважають височини, висота окремих вершин тут сягає 2900 метрів.

Столиця Болгарії та її найбільше місто - стародавня Софія - розташована біля підніжжя Вітоші та Люліна. Софія є не лише політичним, економічним та культурним центром країни, а й центром унікальної архітектурної спадщини трьох культур - античної (Фортеця Сердика), візантійської (церква Святої Софії, ротонда Святого Георгія) й османської (Мечеть Баня Баші, Чорна мечеть). Візитною карткою міста є величний собор Олександра Невського, побудований в 1908 році на честь звільнення Болгарії від османського ярма в російсько-турецькій війні в 1877-1878 роках.

Через її територію проходить старий валик "Балкан" (стара назва Гемус). На півночі Болгарію та Румунію розділяє Дунай (крім Добруджі). Межує із Сербією та Македонією на заході, Грецією та Туреччиною на півдні. На сході проходить природний кордон Чорного моря, який з'єднує Білорусь з Україною, а Чорноморські протоки Босфор і Дарданели - з середземноморськими країнами. У Болгарії є три географічні райони: Дунайська рівнина; гори, що

складаються з двох різних систем - Балкан і Родоп; і південно-східної низовини, яка охоплює Морський басейн або історично стару частину Ромелії.

Балкани або Стара Платна - це найдовший гірський масив на півострові, на честь якого він і названий. Він належить до Альп і Карпат і простягається від сербського кордону, що лежить біля річки Тимок, що впадає в Дунай, до Чорного моря (мис Еміне). У своїй західній частині біля вершини Шипки Стара Платна піднімається на висоту від 1500 до 2376 м (на вершині Ботве). Балкани мають глибокі тунелі при впадінні річки Іскри. Південний схил Старого плато відносно крутий, а північний схил плавно спускається до Дунайської низовини. Вершини вкриті багатою рослинністю: пасовища в горах, ліси, серед яких переважають буки. Завдяки природним захисним умовам рельєфу біля підніжжя Балкан знаходилася колиска двох Перших болгарських королівств: Плиска, Проспав і Тирново.

З використанням місцевих висот і нерівних місць тут будували неприступні фортеці. На південь - середня гора - середній масив, який розташований паралельно старій Платні. Найвища його вершина - Богдан (1604 м). Її схили рівномірно спускаються до Фракійської рівнини. Долина річки Тунджа простягається із заходу на схід між Середньою горою і Балканами. Це знаменита Рожева долина, головним центром якої є місто Казанлак. Цей тектонічний вік мають також гори Странджа та Вітоша. Простягається з південно-західної сторони Софії і є природним продовженням Середньої гори над хребтом Панчєрова. Звідси течуть річки Іскр та Струма. Найвища точка Вітоші - Чорний Верх (2290 м). Ця гора перетворилася на національний парк, який є прекрасним місцем для піших прогулянок та відпочинку. Своєю різноманітною флорою він приваблює любителів природи цілий рік. Вітошу називають «легенями» столиці. Странджа тягнеться на південний схід від річки Тунджі майже до Стамбула. Більшість з них знаходиться в Туреччині. Масив Странджі вважається давньотектонічним (сформувався в античності). Його вершини не надто високі та округлі.

Родопи - це найширший гірський масив Болгарії. На півночі та сході межує з долиною річки Мариці та на заході з річкою Места. На південь частина Родопи розташована на грецькій території. Найвища вершина - Голям Перник (Великий Перник) - 2191 м. Дві інші гори розташовані на захід від річок Места та Струма і тісно пов'язані з масивом Родоп, особливо з Рилою. Він велично піднімається до своєї вершини Мусам (2925 м), яка є найвищою точкою Балканського півострова. Круті схили Рили, вкриті снігом цілий рік, своєю мальовничою природою та кліматом, Рильський монастир, захований у своїх глибинах, заворожує та приваблює безліч туристів. На південь знаходиться Пірін - гора вітрів і штормів. Це ім'я часто асоціюється з ім'ям бога шторму Перуна.

Найвища вершина - Віхрен (2915 м). З усіх болгарських гір Пірін найкраще зберіг свою дику вічну природу. Схили вкриті соснами та смереками. Тут суперник процвітає. На захід від річки Струма знаходяться вершини Беласіца, Осога, Огрітден. Дунайська рівнина простягається на північ від Старого плато і на південь від Дунаю. Це велике плато висотою 150 метрів над рівнем моря, пересічене численними річками, що витікають з Балкан і впадають у Дунай. На схід від міста Русе до Чорного моря лежить Добруджа. Рельєф Лудогірії (Деліорман), що займає майже чверть території країни, дещо менше порізаний. Дунайська рівнина - це зерно всієї країни, оскільки вона забезпечує більше половини всього врожаю зерна. Південно-східна рівнина обмежена на півночі Середньою горою, а на південному заході Родопами. Більшу частину її території займає басейн річки Мариця. Цю рівнину часто називають Верхньою Фракією і її порівнюють з Нижньою або Грецькою Фракією. Це територія, яка завжди була відома своєю родючістю. Країна багата на фрукти та овочі, великі виноградники чергуються з плантаціями льону, конопель, рисовими плантаціями, бавовною та тютюном найкращого сорту. Слід також згадати підбалканську рівнину Софію та долину річки Струма, де дозрівають ранні овочі.

Болгарія має низку сприятливих природних умов та ресурсів для економічного розвитку.

Гори займають 1/3 території країни, решта знаходиться нижче 500 м над рівнем моря. Поздовжньою віссю вздовж Болгарії є гірський масив Стара Планина (Балканські гори), висотою до 2000 м на заході та до 600-800 м на сході. Між Дунаєм і Старою Планиною знаходиться Нижньодунайська низовина (головний зерносховище країни) з невеликим нахилом до Дунаю. Південно-західна частина Болгарії майже повністю зайнята гірською системою Родопи. На сході, біля Чорного моря, невисокі гори.

Для країни характерний м'який континентальний клімат з переходом до Середземного моря на крайньому півдні. Західний вітер пом'якшує наслідки Чорного моря, а південно-західний вітер викликає посуху. Середня температура січня від -2°C до $+2^{\circ}\text{C}$, липня - $+25^{\circ}\text{C}$. Опадів на низовинах зменшується в розмірі 500 - 600 мм на рік, у горах - 1000 - 2000 мм на рік.

Менші амплітуди температури спостерігались на узбережжі Чорного моря. Наприклад, у Варні середня температура січня становить $+3^{\circ}\text{C}$, а влітку - близько $+21^{\circ}\text{C}$. Осінь м'яка і тепла. Звичайно, кількість опадів в країні залежить від регіону (гір або рівнин). На Дунайській низовині річна кількість опадів становить трохи більше 600 мм. Найбільша кількість опадів випадає на початку літа. На Фракійській низовині, де з серпня було сухо, менше опадів.

У східній Добруджі річна кількість опадів становить менше 450 мм. Приблизно така ж середньорічна кількість опадів у річках Тунджі та Мариця становить близько 500 мм. У гірських районах найвища кількість опадів в середньому перевищує 1000 мм (Балкани, Родопи, Рила та Пірін).

Мінеральні ресурси, особливо родовища нафти та газу, в країні незначні. На північному сході є вугілля і є близько 40 невеликих родовищ бурого вугілля. Уранова руда знаходиться в районі Софії. Загальні запаси залізної руди оцінюються лише у 10 мільйонів тонн (переважно марганцю, хрому та молібдену). Родовища свинцю, цинку та міді мають загальне економічне

значення. У Болгарії є понад 600 природних мінеральних джерел (з температурою води від + 8 ° С до + 100 ° С) з цілющою дією.

У Болгарії є цінні рекреаційні природні фактори: тепле море, мало опадів, піщані пляжі, цілющі мінеральні джерела та грязі. Деякі гірські райони поєднують чисте повітря, густі ліси та мальовничі пейзажі з теплими джерелами. У країні є кілька унікальних національних парків (Вітоша, Золоті Піски, Ропотамі, Пірін, Стенето та ін.).

Болгарія є однією з найменш багатих водою в Європі. Річки короткі, а в горах весняні. Для більшості років максимальний стік характеризується весною, мінімальний - у другій половині літа.

Незважаючи на свою густу річкову мережу, Болгарія не має судноплавних річок, крім Дунаю. Притоки Дунаю беруть початок у Старій плиті, за винятком річки Іскра, яка бере свій початок у Вітоші. Ріки Провадія, Камчія, Ропотамо, річка диявола, Велека, річка Резов та інші лимани входять у Чорне море. Три останні річки виходять із гори Странджа. Річка Мариця та її найбільша притока Тунджа захоплюють воду з південних схилів Старої Платни і північних схилів Родоп. Річки Струма та Мариця впадають в Егейське море. Вони несуть воду з гір Рила та Пірін, а також з гір, що межують із Сербією та Македонією. Річка Места також впадає в Егейське море і витікає в Піріні. Басейни річок Дунай та Мариця займають дві третини території цих двох великих рівнин. У західних частинах гір Родопи побудовані водні системи та водосховища. Наприклад, Батак, дамба Василя Коларова, водна система Арда, дамба Студіон Кладенець, Карджалі та Івайловград. Поблизу Софії знаходиться водосховище Іскр. Крім того, тут є водосховища Георгія Димитрова, Білих іскор, Петрохіма, Бразинці та інших.

Рослинні та тваринні ресурси. Типові степи широко поширені в Нижньодунайській рівнині. У передгір'ях і нижніх частинах гірського масиву Старапланина є листяні ліси, над хвойними лісами і у верхній смузі альпійські луки. Ліси в основному в горах і складаються в основному з бука, дуба, ясена та граба. Загалом 28% території країни покрито лісами.

Різноманітність місцевої природи пояснюється трьома типами клімату (континентальний, середземноморський та степовий). Багато видів рослин, які вже зникли в європейських країнах, все ще зустрічаються в Болгарії. У країні мешкає понад 3200 видів різних рослин. Майже скрізь, залежно від якості ґрунту, вирощують економічно вигідні культури. Є райони, де зберігається природна рослинність. Це лимани річок Камчія та Ропотамо, гори на півдні, райони передбалканського півострова, Стара Платна, деякі острови та частини Дунаю.

Ліси займають близько третини (29%) території. У Болгарії є хвойні ліси - сосна, ялина, біла ялина та інше. Листяні ліси, в основному дуб і бук, граб, ясен, липа, ліщина, переважають в районі Старої Платни, Середньої гори та Странджі, схили яких покриті молодими соснами. Дикий каштан знаходиться в районі Старої Платни (поблизу Берковиць) та Беласиці. Болгарська фауна - це суміш європейських видів із центральних та північних регіонів, а також із Середземномор'я. Серед них переважають кажани. Шакали на Странджі не рідкість.

З великих птахів багато бородатих орлів. Серед ссавців, які майже зникли, є ведмеді, вовки, лози, дикі олені, благородні олені тощо. У заповідниках мешкають пелікани, куріпки, фазани, тетереви. Багато видів морських і річкових риб водяться в Болгарії. Налічується майже 50 видів земноводних та плазунів. Різноманітність комах задовольнить навіть найвимогливіших колекціонерів. У Болгарії живе понад 1100 видів різних метеликів. Нарешті, не можна забувати мешканців печер, яких налічується понад 75 видів.

Туристичні «символи»: Золоті Піски, несторіанські танці, Рільський монастир, шопський салат, мастіка, «Слинчев Бряг», троянда, м'ята, ефірні олії, гончарні вироби.

2.3. Природоохоронні території Болгарії

Незважаючи на невеликі розміри, Болгарія є країною зі значним біорізноманіттям, про що свідчать 55 заповідників, 35 заповідних територій, 3 національних парки, 11 природних парків, 123 заповідні зони, 430 природних об'єктів, 389 видів рослин та 550 видів тварин.

Той факт, що загальна площа заповідних територій постійно зростає і в даний час становить 554 553,8 га, що становить близько 5,0% від загальної площі Болгарії, справді вражає. Наші заповідники мають важливий позитивний аспект: вони мають складний ландшафт, саме тому 17 заповідників включено до списку ЮНЕСКО "Людина і біосфера: заповідники біосфери". Це заповідники: Срібна, Камчія, Чупрене, Боатін, Царичина, Джендема, Стенето, Бістришко Бранище, Парангалиця, Марічіні Езера, Баюві Дупки, Джинджиріца, Алі Ботуш, Мантаріца, Купена, Дупката, Червената стена та Узунбоджак.

Список національних парків та подібних заповідників ООН включає 6 болгарських заповідників: Дупката, Парангалиця, Маричина-Езера, Джендема, Боатин та Узунбоджак. Срібний заповідник включений до Списку природної спадщини ЮНЕСКО згідно з Конвенцією про охорону всесвітньої культурної та природної спадщини ЮНЕСКО.

Найбільшими національними природними парками є: Пірін, Центральні Балкани, Рила, Вітоша, Золоті Піски, Кобаклака, Етар, Русенський Лом, Шуменське плато, Синіті Каміні, Врачанський Балкан, Странджа, Рила та Персинський монастир. Закон 1998 р. Про охорону природних територій забезпечує надійну політичну та правову основу для захисту заповідних територій.

Поряд із цим як безперечним досягненням охорони природи в нашій країні, слід зазначити, що низка регіональних ландшафтних одиниць у нашій країні не представлена в системі національних заповідників. Тому він повністю виключає заповідні території з ряду фізико-географічних регіонів та

субрегіонів, а також мікрорегіонів, таких як Златійсько-ДольноІскарський, Кульсько-Дімовський, Павликенські, середньопредбалканські, Крайштенські, Кустенділсько-Дупнішки, Предбалканські та Мугленішки.

Ще одним важливим недоліком, який було допущено, є те, що головне правило для наших запасів, яке враховується, рекомендує враховувати лише біотичні елементи ландшафту (рослини, тварини та мікроорганізми). Єдиним винятком є заповідник "Враца-Крас". Недоліком Закону про охорону природних територій 1998 року є відсутність категорії пам'яток історії як заповідних територій.

Позитивною стороною закону є новий підхід до трактування ролі заповідних територій в країні. Їх роль не в тому, щоб строго обмежити доступ до їх використання. Сьогодні закон дозволяє туристам насолоджуватися природою, що принесе користь місцевому населенню, що проживає поблизу цих територій.

Нова законодавча база - це нові закони про охорону природи (2002), закон про охорону біологічного різноманіття (2002), закон про лікарські рослини (2000), закон про мисливство та охорону природи (2000), закон про рибальство та аквакультури (2001). Національна стратегія захисту біорізноманіття була представлена вперше в Європі та вдруге у світі. Набуття чинності обговорюваної нормативно-правової бази (з останніми змінами, внесеними у квітні 2012 року) створило передумови для побудови системи заповідних територій в рамках європейської екологічної мережі Natura 2000. Тому було визначено 336 зон охорони, що охоплюють 34,3% території країни.

У 2004 році представники кількох урядових, неурядових та наукових установ прийняли національну стратегію та план дій щодо розвитку екотуризму в Болгарії; його очолював Департамент навколишнього середовища та води та фінансувався Агентством США з міжнародного розвитку. Було визначено 12 туристичних напрямів: на південному заході: Західні Родопи; Східні Родопи; Странджа, Східна Фракія та Південне узбережжя Чорного моря; на сході: Стара-Планина; Національний парк

"Центральний Балкан"; на півдні: Вітоша - Північна Ріла; на заході: Західна Стара-Планина; Національний парк "Центральний Балкан"; на півночі: Північне узбережжя Чорного моря і Добруджі та Дунайські водно-болотяні угіддя.

"Вбиті камені" - гірські утворення на сході Болгарії, розташовані за 18 км від Варни по обидва боки дороги Варна-Софія біля с. Слінчево, Баново, Страшимирово та місто Девня. Поділяються на великі та малі групи на площі 7 км.

Це кам'яні стовпи висотою від 5 до 7 м (деякі до 10 м), товщиною від 0,3 до 3 м з різним перерізом. Колони не мають твердої основи, деякі з них порожнисті і заповнені піском.

Існує кілька гіпотез щодо їх походження, які можна об'єднати у дві основні групи - органічне та неорганічне походження. Перший пояснює походження вбитих каменів скупченням коралів та водоростей, другий - їх призматичну форму через вивітрювання гірських порід - наприклад, "Мостова гігантська дорога" у Північній Ірландії або утворення піщаниково-вапнякових конкрецій. З метою збереження унікальної споруди скелі були оголошені пам'яткою природи в 1937 році.

Дренето - заповідна зона в Західних Балканах в Болгарії. Розташоване в селі Ботевград на землі Литаково. Назва "Дренето" охоплює такі райони: Дренето, Бабанова Курія, Шавара та Дараганова Орниця. Сайт був створений 19 жовтня 1979 року Комітетом з охорони навколишнього середовища. Загальна площа міста Дренето становить 33 га. Заповідна зона включає природні луки та старовинні дубові ліси, які гніздяться на сірих чаплях та білих лелеках.

Серед трав на рівнинних луках сіна є щавель (*Rumex*), граб (*Typha*), качка (*Lemnoideae*) та інші.

Серед дерев і чагарників, що зустрічаються в Дренеті, найпоширенішими є волоський горіх (*Juglans regia*), чорна вільха (*Alnus*

glutinosa), біла верба (*Salix alba*), в'яз (*Ulmus minor*), чорна бузина (*Sambucus nigra*) та ін. Тут є 11 дубів, яким близько 500 років.

Найпоширенішими хребетними є: довгохвоста синиця, просянка, сіра ворона, білий лелека, чорногрудий горобець, миша звичайна, боривітер, жаба звичайна, тритон.

На болоті мешкають такі безхребетні, як водяні скорпіони (*Nera cinerea*) та кілька видів бабок (*Odonata*).

На момент оголошення заповідної території це було переважно болото. В даний час внаслідок зміни клімату територія пересихає і вимагає серйозного догляду для її збереження та захисту. Полювання, вирубка лісу, будівництво заборонені.

Урвич - заповідна територія в Західних Балканах в Болгарії, яка займає площу 93,3 га. Він розташований поблизу фортеці Боженішка Урвич на землі села Боженіця в районі Ботевград. Вперше він був оголошений історичним музеєм 24 липня 1962 року для збереження змішаних дубових лісів. 18 серпня 2003 року його було перекваліфіковано як заповідну територію.

У зоні захисту заборонено:

- будувати кар'єри та видобувати каміння;
- викопувати та руйнувати стіни;
- випасати худобу, полювати та проводити будь-які інші заходи, що руйнують або пошкоджують залишки фортеці.

РОЗДІЛ 3. СТРУКТУРНО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ТУРИЗМУ І РЕКРЕАЦІЇ БОЛГАРІЇ

3.1. Структурні особливості рекреаційно-туристичних ресурсів Болгарії

3.1.1. Природні рекреаційно-туристичні ресурси

Територія Болгарії входить до складу молодого Альпійсько-Гімалайської складчастої області і Мізійської платформи. На території країни відзначаються Мезійською плитою, Балканською системою вигинів - середнім масивом гір Родопи. Мезійське плато, яке займає Дунайську низовину, має блокову структуру і складається з двох структурних комплексів: нижнього (основа плити), складеного допалеозойськими породами, і верхнього, що лежить непослідовно і складається з верхнього палеозою, мезозою та Ценокласт. Вони пов'язані з родовищами нафти і природного газу, вугілля, марганцевих руд, вогнетривких глин, каоліну, гіпсу та інших.

Складена система Балканідів розташована між мезійською дошкою та центральним масивом Родоп. Це пов'язано з родовищами заліза, міді, свинцю, цинку, що трапляються серед карбонатних порід тріасу, а також з родовищами верхнього крейдяного вугілля.

Сейсмічність. Територія Болгарії є частиною сейсмічно активного району Балканського півострова, який є частиною середземноморського сейсмічного поясу. З 1900 року в Башкортостані було зареєстровано 12 руйнівних землетрусів.

Мінеральні ресурси в Болгарії невеликі. Найважливішими мінералами є буре вугілля, залізна руда, свинець, цинк та мідь. Країна має промислові запаси мідної руди на 30-50 років, золотої руди - 20 років, свинцевої та цинкової руд - 20 років, залізної руди, марганцевої руди та вугілля, промислової сировини та декоративного каменю - понад 200 років. Загальна

вартість розвіданих корисних копалин (без урахування нафти та газу) становить близько 320 млрд. Доларів. США. Відносна частка окремих видів ресурсів така: вугілля - 54,47%; руди кольорових та дорогоцінних металів - 5,69%; чорні метали - 2,05%, промислова сировина - 23,64% та декоративний камінь - 14,15%.

Видобуток нафти і газу незначне. Основним джерелом енергії є вугілля. Загальні його запаси становлять 9,5 млрд. Тонн, з них 4,68 млрд. Тонн промислових та 4,82 млрд. Тонн прогнозних. Близько 87% вугілля - це буре вугілля (за іншими оцінками - до 92%). Запаси вугілля складають 1,924 млрд т, з них 424 млн т - промислові. Запаси бурого вугілля складають 685 млн. Тонн, з яких 340 млн. Тонн є промисловими. За запасами бурого вугілля Білорусь посідає 9 місце серед країн ЄС (2002 р.).

Основні вугільні басейни - Східно-Маріцький і Західно-Маріцький, а також Софійська область. Крім того, є близько 40 невеликих родовищ бурого вугілля. У вугільному басі Добруджа. вгорі 4 вуглецеві шари. Карбон, що залягає на глибині 1300 - 1800 м. Кожен із шарів (товщина від 90 до 580 м) містить 5 - 35 вугільних пластів товщиною 0,1 - 12,3 м (середня товщина 1,5 - 2,0 м). Кількість вугільних пластів 17 загальною потужністю 31,55 м. Вміст S від 1 до 1,5%, зольність 13,7-34,2%, теплотворна здатність до 20,9 МДж / кг. Балканський вугільний бас. складається з вугілля сильно дислокованої товщини верхнього крейди товщиною 80 - 120 м, що включає 3 - 8 вугільних пластів товщиною 0,2 - 1,5 м. Бобов Дол, Ораново, Бистриця. Родовища шиферу - у Красаві, Гуркові, Копринці та інших. озерно-болотний тип.

У 2010 році в Болгарії було розвідано родовище природного газу з ресурсами близько 3 мільярдів куб. м.

Рудні мінерали. На території Болгарії є 3 основні металогенові одиниці: північно-болгарська, балкансько-середземноморсько-крайштинна та Родопи. Рудоутворення відбулося в епохи Байкалу, Каледоно-Герцинії, Кімерії та Альп.

Родовища руд закриті переважно на Кремиковських родовищах. Довжина тіла сочевичної руди. 800 м, товщина до 267 м. Руди складні, вони містять (%): залізо (30,7), марганець (6,2), свинець (0,4), барит (18,9). Мідь, срібло, ртуть існують як домішки. Мета. рудні мінерали - гематит, лімоніт, сидерит. Запаси руди 215 мільйонів тонн. Також досліджували роди. зал. Руда чифликська із вмістом заліза 23%. Є кілька родовищ залізної руди з домішками марганцю, хрому, молібдену.

Марганцеві руди обмежені 3 рудними зонами - південною (охоплює зону Варни), північною (причорноморський район Добруджа), Тюленовською (узбережжя Чорного моря). Родовища олігоценових руд. Сила червононосних горизонтів у сер. 0,8-14 м, хл. залягання до 480 м, вміст марганцю 10-37%. Більшість пологів. "Дум".

Родовища свинцю, цинку та міді мають економічне значення. Невеликі запаси золота виявлені в горах Планіна. Вольфрам і вісмутова руда є в Родопах.

Родов належить до найстарішого району мідних руд - Бургаса. Розен, Меден-Рід, Вірлі-Бряг, Зідарово. Основні рудні мінерали: халькопірит, пірит, галенит, сфалерит та ін. Запаси міді в надрах становлять 3,03 млн. Тонн. 90% запасів зосереджено у трьох родовищах - Елаците, Асарелі та Челопечі. Понад 80% запасів свинцю та цинку закрито у венозних родах., Головним чином. в рудному районі Мадан. Орієнтовні запаси свинцевих та цинкових руд оцінюються у 106 мільйонів тонн, більшість з яких (93 мільйони тонн) знаходяться в зоні Родоп. За підрахунками, в перспективних районах буде близько 48 мільйонів тонн.

Вольфрамово-молібденові руди трапляються в Родопах. Безкоштовне золото відомо в районах Панагюрище, Кюстендилу та Михайловграда. У рудах родів Свинець-цинк. золото, срібло та іноді сурма постійно присутні як супутні компоненти.

У Болгарії представлено близько 30 видів неметалевої сировини, включаючи мармур, каолін, доломіт, гіпс, кварц, вогнетривкі глини та флюорит.

Родовища флюоритів - Слов'янка та Михалкове. Мінералізація фтору обмежується порушеннями; флюоритові рудні тіла мають лінзоподібну форму і товщину 0,25 - 1 м. Перліт встановлений у родах. Студен-Кладенець та Джебель. Загальний азбест. Голямо-Каменяння відоме на південному сході. Родопи. Пологи агати. Глухар знаходиться в районі Карджалі. Вільні агати, пов'язані з алювіально-делювіальними відкладами на сході, представляють промисловий інтерес. частина поля. Більшість агатів - це ювелірні вироби. Ми знаємо сім'ї. гіпс із запасами 200 млн. тонн у районі Відіна, каолінові піски у вапняковому карсті на північному сході Б., багаті калієм кварцові піски в Шуменській області, бентоніти та цеоліти в районі Карджалі, де. сіль біля міста Провадія, мармур у горах Пірін (рід Ілнденці). Барит витягується разом із залізом для пологів. Кремиковці.

Родовища каоліну зосереджені на північному сході. В. На початок 1998 р. Запаси каоліну становили 172,4 млн. Тонн. В експлуатації були родовища із запасами 35,2 млн. Тонн. Значні запаси вогнетривких глин склали 21,3 млн. Тонн, з них 14,8 млн. Тонн - промислових. Запаси бентонітових глин 62,1 млн. Тонни (в т.ч. 44,2 млн. Т промислових). Запаси перліту складають 47,3 млн. Тонн, з них 25,4 млн. Тонн промислових. У 1988 році видобуто 40 000 тонн; виробництво має досягти 60 000 тонн у 2015 році. Запаси цеоліту сягають понад 2 млрд т, з них 772,6 млн т промислового виробництва із сорбційною потужністю 3,9 - 6,9%. Загальні запаси кварцу становлять 360 тис. Тонн, з них 220 тис. Тонн промислових.

Натуральний декоративний камінь. Промислові запаси природного каменю оцінюються наступним чином (у мільйонах м³): мармур - 162, вапняк - 32, граніт - 29, габро - 5,9, брекча - 27, риоліти - 25. У масиві Родоп метаморфічні декоративні породи є найпоширеніший, рідше - в зоні Сакаро-Странджа і на заході на Балканах (мармур). Каміні ерозованого походження

трапляються переважно в Середній горі (габро та граніт), рідше - в зоні Сакаро-Странджа, в масиві Центральних Родоп та на Західних Балканах (граніт та риоліт).

Країна відома також своїми бальнеологічними ресурсами (майже 500 мінеральних джерел, родовища лікувальних грязей). Саме в Болгарії знаходиться найтепліше джерело мінеральної води в Європі - Сапарева-Баня (+ 91,5 ° C). Більшість бальнеологічних курортів Болгарії оточені гірськими хребтами Стара Планіна, Родопи та Пірін на півдні та заході країни. Велінград (Західні Родопи) використовує для лікування 72 термальних джерел і є одним з найбільших медичних центрів країни, що спеціалізується на захворюваннях опорно-рухового апарату, периферичної нервової системи, нирок, шлунку та кишечника, серцево-судинної системи, гінекологічних захворювань. Великою популярністю користуються санаторії бальнеологічних центрів Кюстенділ, Меріхлері, Овча-Купель, Слієнський, Старозагорський та Хасковський-Мінеральний-Бані, Гісаря; грязьові ванни - лазня, мінеральні ванни в Бургасі; бальнеокліматичні - Ванька, Беркойця, Віршець, Горна-Баня, Нереченські-Бані, Стрелча, Тузла, Шабло.

Кілька європейських країн можна порівняти з Болгарією за різноманітністю фауни та флори. Сотні звичайних і рідкісних видів чудово почувуються в кількох куточках країни, постраждалих від людської діяльності, а також у десятку її національних парків. Близько 10 000 видів рослин перебувають під охороною держави. Близько 30% території країни покрито переважно невинними лісами, найкращі з яких користуються охороною ЮНЕСКО в Національному парку Пірін.

Фауна країни серйозно постраждала від занепаду лісових насаджень. У лісах досі водяться ведмеді, кабани, олені та козулі. Також поширені тхір, ласка, вовк, лисиця, борсук, шакал; з гризунів - білка, заєць, соня. У 1970-х роках вовчі заворушення напали на села в пошуках овець або телят зимовими ночами, але кількість останніх хижаків різко впала за останні роки. Різноманітність місцевої природи пояснюється трьома типами клімату

(континентальний, середземноморський та степовий). Багато видів рослин, які вже зникли в європейських країнах, все ще зустрічаються в Болгарії. У країні мешкає понад 3200 видів різних рослин. Майже скрізь, залежно від якості ґрунту, вирощують економічно вигідні культури. Є райони, де зберігається природна рослинність. Це гирло річок Камчія та Ропотамо, до гір на півдні, до районів передбалканського півострова, до Старої Платни, деяких островів та частини Дунаю. Ліси займають близько третини (29%) території. У Болгарії є хвойні ліси - сосна, ялина, біла ялина та інше. Листяні ліси, в основному дуб і бук, граб, ясен, липа, ліщина, переважають в районі Старої Платни, Середньої гори та Странджі, схили яких покриті молодими соснами. Дикий каштан знаходиться в районі Старої Платни (поблизу Берковиць) та Беласиці.

Болгарська фауна - це суміш європейських видів із центральних та північних регіонів, а також із Середземномор'я. Серед них переважають кажани. Шакали на Странджі не рідкість. Багато великих птахів від великих птахів. Серед ссавців, які майже зникли, є ведмеді, вовки, лози, дикі олені, благородні олені тощо. У заповідниках мешкають пелікани, куріпки, фазани, тетереви. Багато видів морських і річкових риб водяться в Болгарії. Налічується майже 50 видів земноводних та плазунів. Різноманітність комах задовольнить навіть найвимогливіших колекціонерів. У Болгарії живе понад 1100 видів різних метеликів. Нарешті, не можна забувати мешканців печер, яких налічується понад 75 видів.

3.1.2. Культурно-історичні туристично-рекреаційні ресурси

Болгарія дуже багата пам'ятками історії та культури. У країні близько 200 музеїв. Головні з них знаходяться у Софії: ботанічний музей у національному ботанічному саду; зоологічний музей у зоопарку; Національний археологічний музей, національний музей природної історії.

Серед пам'яток архітектури столиці: собор св. Георгія, залишки собору св. Софії, собор О. Невського.

120 монастирів, що збереглися до наших днів, є живим літописом культури та творчості.

Рильський монастир (заснований у 10 столітті відлюдником Іваном Рильським). Він розташований за 119 км на південь від Софії. Монастир розташований на висоті 1147 м і займає площу 8800 квадратних метрів. Він приваблює не тільки іноземних гостей, але й паломників з усієї Болгарії.

Бачковський монастир. Цей монастир знаходиться в 29 кілометрах від Пловдіва на березі річки Асениця. Він був заснований у 1083 році Григорієм Бакуріаном, грузином, який народився. Спочатку брати монастиря склалися з п'ятдесяти грузинських ченців. Бачковський монастир мав великі багатства, його землі простягалися аж до Салонік. За обсягом, архітектурним, мистецьким та культурним значенням його можна порівняти лише з Рильським монастирем.

Троянський монастир - третій за величиною і значенням монастир в Болгарії. Він розташований далеко на південь, за 6 км. з Мельника. Це єдиний монастир, відновлений у перші століття османського ярма, якому згодом пощастило вижити.

Монастир Аладжа - найвідоміший середньовічний скельний монастир на болгарському узбережжі Чорного моря, який за часів Другого болгарського царства XIII. - XIV. Протягом століть його населяли ченці-відлюдники.

Земенський монастир розташований у долині річки Струма, за 76 кілометрів на південний схід від Софії. Він був заснований, ймовірно, у XIII. Століття. За часів турецького панування монастир був зруйнований і лише церква св. Іоанна Богослова. Монастир був відновлений лише в 19 столітті.

Монастир у місті Шипка є символом звільнення від османського ярма в результаті переможної російсько-турецької війни в 1877-1878 рр. ;

Міський музей Несебра розташований на невеликому півострові в 17 км від Бургаса. Несебр - одне з найстаріших міст Європи, яке було внесено до

Списку світової спадщини ЮНЕСКО в 1983 році. Його давня частина оголошена архітектурно-археологічним заповідником з 1956 року.

Мис Каліакра, назва якого перекладається як «Прекрасний мис», впадши на два кілометри в море, є однією з найпривабливіших частин болгарського узбережжя. Причиною такої назви стали скелясті береги особливого золотисто-фіолетового кольору, висота яких сягає 70 м.

Балчик. Місто розташоване за 42 км від Варни, неподалік від мису Каліакра та Албени. Він приваблює прекрасним м'яким кліматом, м'яким морем і чистим повітрям. Завдяки своєму розташуванню та оточенню прекрасних білих пагорбів місто називають «білим». Балчик виник у VII-VI ст. До н. е. як грецька колонія. Протягом багатьох століть люди вирощували одні з найбільш родючих виноградників Болгарії. Тому древні поселенці обрали свого бога-покровителя вина Діоніса.

Археологічні розкопки "Кам'яний ліс" знаходяться в 18 кілометрах від Варни і є одним із найнеймовірніших природних явищ в Болгарії. Ця дивовижна пам'ятка природи займає площу близько 50 квадратних кілометрів. Його довжина становить близько 700 метрів. Камені являють собою колони з природного каменю, що досягають висоти до 6 м. Ці стовпи порожнисті всередині, згідно з однією гіпотезою - відкладення вапняку навколо водоростей на дні стародавнього моря. Після відтоку води на морському дні вибухнули неорганічні відкладення, які прийняли нинішні химерні форми. За оцінками вчених, вік цих утворень становить близько 50 мільйонів років.

Варна. Це місто пропонує екскурсію дельфінарієм - єдиним на Балканському півострові, а також екскурсію акваріумом.

Плевна. На згадку про бойові дії біля Плевни місто збудувало мавзолей загиблих російських та румунських солдатів, музей парку Скобелєва, історичний музей «Визволення Плевни в 1877 році», поблизу Гривіці - мавзолей румунських солдатів, Пордіма - два військових музеї історії та близько 100 інших пам'яток. Пам'ятник визволенню Плевни радянською

армією також був побудований у місті в 1944 р. Біля Іллінських воріт знаходиться пам'ятник гренадерам, загиблим під Москвою Плевні.

Бургас. Одна з найвідоміших визначних пам'яток міста - Морський парк, що простягається на сім кілометрів уздовж моря. Також є літній театр просто неба для приблизно 2500 осіб. З парку можна дістатися до центру міста з його жвавими кафе, затишними ресторанами, барами та різними магазинами. Міський історичний музей - це захоплююча подорож у минуле міста. Програма екскурсії включає відвідування церкви св. Кирила і Мефодія та невеликої вірменської церкви, що належать до будівель 19 століття. Століття. Цікаві також бургаські лазні, побудовані біля цілющих мінеральних джерел. Вони є одними з найстаріших у Болгарії і відомі ще з римських часів. Цікаво відвідати фортецю Піргос, руїни якої знаходяться на березі озера Мандре. Передбачається, що назва міста походить від назви цієї фортеці.

Софія. Найвизначнішими в місті є залишки давньоримських будівель, мечеть Лазне-Баші (16 століття), собор Олександра Невського в Софії, який є візитною карткою міста, та Боянська церква, розташована на околиці столиці. Софія відома своїми музеями, до яких належать Національна галерея мистецтв (болгарське, західноєвропейське та російське мистецтво), Національний археологічний музей, Етнографічний музей, Музей історії Софії, Центральний музей, Домашній музей Д. Благоев, І. Вазов, В. Коларов, А Стамболійський, Н. Вапцаров та ін. Вивчивши визначні пам'ятки Софії, ви можете піднятися на гору Вітоша. Влітку це популярне місце для пікніків та прогулянок, взимку ним користуються лижники.

Середньовічна фортеця Баба Виду. Фортеця стоїть на березі Дунаю, у місті Відін на північному заході Болгарії. Фортеця була побудована на місці колишньої римської фортеці Бононія, яка стояла на межі Римської імперії з 1 по 7 століття. Баба Виду була побудована в 10 столітті і є єдиною середньовічною фортецею, яка залишилася недоторканою донині. Замок захищений внутрішніми та зовнішніми стінами і оточений ровом, наповненим

водою з Дунаю. Сьогодні в замку влітку проводять низку театральних вистав і часто знімають історичні фільми. У замку розміщений музей історії краю.

Міський заповідник Велико-Тирново, стародавня столиця Другого болгарського царства (1185-1393), безумовно, варто відвідати, щоб побачити Королівський палац, мальовничі вежі Патріарха та Болдуїна у фортеці Царевець на однойменному пагорбі, поблизу який "звук", яка розповідає історію міста. Цікавий мальовничий район Варуша, монастир Святих Петра і Павла (13 століття) і Капіновський, а також церква Святого Димитрія в Салоніках (11 століття, стара в місті) і Святих сорока мучеників (1230) . Місто є університетом. Кирила і Мефодія - другий за величиною в країні, а також чудові музеї Другого Болгарського царства і Музей Відродження, численні картинні галереї та безліч колоритних будинків у національному стилі.

Поблизу міста є мальовничі миси Старопланіни з безліччю печер та чудовими умовами для скелелазіння та піших прогулянок. На вершині 1306-метрового перевалу Шипка знаходиться меморіал російським солдатам і болгарським добровольцям, які прославилися під час героїчної оборони проходу турецькими військами в серпні 1887 року. У самій Шипці знаходиться унікальна церква (1896-1902) на перевалі (найбільший дзвін важить 12 тонн). Останки російських солдатів поховані в склепі церкви, а імена російських та болгарських солдатів, які загинули в Шипці та поблизу Казанлака, висічені на 34 мармурових плитах всередині церкви.

3.2. Геопросторова організація рекреаційно-туристського господарства Болгарії

Болгарія - маленька країна, але з надзвичайно багатою природою. Тепле, чисте і спокійне море, гори, безліч мінеральних джерел з цілющими водами, культурні та архітектурні пам'ятки, жвавий, колоритний фольклор - все це

приваблює туристів. Сотні готелів, ресторанів та розважальних закладів створюють умови для повного відпочинку.

Габрово - світова "столиця сміху" та цікаве місто зі своїми традиціями. В Отирі є етнографічний музей на природі, де можна познайомитися з традиційними народними ремеслами, оригінальною народною кухнею та обрядами.

Шумен - велике місто, розташоване між Варною та Великим Тарново та одним із центрів болгарського середньовіччя. Тут ви неодмінно повинні відвідати знамениту пивоварню, фортецю Шумен (XII. - XIV. Стор., Нині музей), Регіональний історичний музей і вважається найбільшою і найкрасивішою мечетью в Болгарії Томбул (1744), яка є Внутрішній ринок Туреччини.

На північний захід від Пловдіва знаходиться рекреаційна зона Гіссарія, відома цілющими ефектами мінеральних джерел (+ 27 - 51 ° C) ще з часів Стародавнього Риму. Зараз тут є великий бальнеологічний комплекс з численними лазнями та фонтанами з мінеральною водою. Також заслуговують на увагу руїни римських будівель та турецька фортеця Гісар.

У південно-західній частині гір Пірін знаходиться "найменше місто в країні" - Мельник, який відомий своїми винними погребами, скелями "піраміди Мельника", Роженським монастирем та церквою Святого Миколая. Серед цінних пам'яток монастиря Рожен (XII. - XIII ст.) Є церква св. Матері, картини Південної стіни (1661), унікальний дерев'яний іконостас та аналоги.

Варна - одне з найстаріших міст Європи та третє за чисельністю місто в Болгарії. Прекрасні пляжі, престижні туристичні комплекси, сучасний міжнародний аеропорт, найбільший морський порт країни, яхт-клуб та гарячі мінеральні джерела регіону Варна перетворили місто на літню столицю країни. Заснований у 585 р. До н. Греків називають Одесосом, місто відоме головним чином двома комплексами римських лазень - на вулиці Хан Крум належать до II-III століть, а курорт біля порту є історичною пам'яткою IV ст. Століття. Збереглися кам'яні стіни, просторі зали, палестра площею 840 кв. м.

та унікальна система опалення, завдяки якій ці будівлі (до речі - третій за величиною в Європі) заслуговують на особливу увагу. За спа-центром біля порту знаходиться чудова церква св. Анастасії (1602), а на південному заході, біля приморських садів (морський парк) з екзотичними рослинами, знаходиться Морський музей, один із символів міста - «Міст бажань», зоопарк, тераріум, акваріум (1911) та єдиний на Балканах дельфінарій (1984). Сам морський парк, який простягається на 8 км і має гарне планування з безліччю тінистих вулиць, є одним із найчарівніших місць у місті.

Центром Варни є собор Успіння Діви Марії ("Собор", 1880 - 1910 рр ..), який відомий своїми фресками та унікальною різьбленням по дереву у вигляді патріаршого престолу та іконостасу. Археологічний музей історії та мистецтва розташований на площі 2000 квадратних метрів. м. в красивій будівлі колишньої жіночої гімназії і вважається найбільшим музеєм міста. У його унікальній експозиції представлено понад 55 000 експонатів від раннього палеоліту до пізнього середньовіччя, включаючи унікальну колекцію золота з 5 по 6 тисячоліття до нашої ери. є.

Несебр розташований на невеликому скелястому півострові на північ від Померанії та Бургаса, міського музею в Несебрі - одному з найстаріших міст Європи, під егідою ЮНЕСКО. Тут є багато невеликих церков, найпривабливішими з яких є церква св. Стефана (XI. Століття) та церкви Діви Марії, відомої своєю чудотворною іконою, а також чарівним старим млином, вузькими брукованими вуличками, прекрасним морем. , химерні білі скелі та широкі піщані пляжі, межують з піщаними дюнами.

На маленькому мальовничому півострові знаходиться найстаріша грецька колонія на узбережжі Чорного моря - Созополь (Аполлонія, 610 р. До н. е.). Стару і нову (харманітську) частини міста розділяє зелений парк. Візитною картою курорту є традиційні дерев'яні будинки з еркерами та дерев'яними сходами на основі вапняку, занурені в сади. Два піщані пляжі на сході забезпечують прекрасні умови для морського відпочинку та величезна кількість ресторанів, таверн, кафе, барів та дискотек, невеликий археологічний

музей з багатою колекцією грецьких ваз, оригінальна архітектура будівель, мальовничі церкви - св. Марії, св. Кирила і Мефодія, св. Зосіму, крихітна церква Діви Марії та місцева картинна галерея дозволять вам провести свої канікули. Верхня течія, що протікає через Созополь, річка Ропотамо оголошена заповідником.

Білоградчик - одна з перлин західної Болгарії, яка незаслужено обходить масовий туризм. Місто відоме своєю величезною римською фортецею "Кале". Вражаюче розташування фортеці, стіни якої звиваються уздовж мальовничих скель національного парку "Білоградчинове скали". Також неподалік ви можете відвідати печеру Магур, яка вважається найбільшою в Болгарії.

Уздовж узбережжя Чорного моря простягаються болгарські пляжні курорти. Слінчев-Бряг (Сонячний Берег), Святі Костянтин і Олена, Золоті Піски (Золоті Піски), Албена, Кранево - відокремлені від міської суєти і розташовані поблизу цікавих туристичних визначних пам'яток.

Взимку Болгарія пропонує туристам кілька хороших місць для якісного катання на лижах. Курорти розташовані в мальовничих лісистих горах і відомі своєю приємною та затишною атмосферою.

Гірськолижні курорти Болгарії: Вітоша-Алеко. Комплекс Вітоша-Алеко розташований на південній околиці Софії і є одним з гірськолижних гірськолижних курортів країни. Понад 29 км трас на висотах 1650 - 2290 м обслуговують 12 підйомників. Для бігових лиж доступно 11 км лижних лиж. Недоліками є відносно часта і дуже мінлива погода.

Гора Вітоша, яка є частиною однойменного національного парку, здавна є популярним місцем відпочинку у вихідні дні для жителів столиці. Сніг тут утримується 150 днів на рік, середня температура взимку становить -6°C . У 1983 і 1989 роках тут проводились Всесвітні зимові студентські ігри. Тут знаходиться гірськолижний курорт "Алеко", один з найвищих гірськолижних курортів країни. Підйом на базу займає 25 хвилин. Загальна довжина гірськолижних схилів становить 4500 м. Їх потужність становить 3600 людей на годину. Найдовша траса - 2800 м - з обладнаними "червоними" і навіть

"чорними" трасами (вершина Черні-Врих з максимальною висотою 2290 м - для досвідчених лижників). Є також багато «блакитних» та «зелених» маршрутів.

Біля підніжжя гори знаходяться ресторани національного стилю, бари, дискотеки. Особливо цікаві традиційні зимові карнавали, лижні вечори, змагання для лижників. Окрім схилів, Вітоша пропонує чудові маршрути для альпіністів (на східних схилах гори). Гора також відома найдовшою печерою в Болгарії. Він називається Духлата і простягається на 17,5 км. Печера розташована на 7 рівнях, через неї протікає 6 підземних річок.

Гірський комплекс Пірін, що входить до списку Світової спадщини ЮНЕСКО, включає 87 крутих вершин і 150 озер, а також старовинне місто Банско, розташоване приблизно в 160 км від Софії на 930 метрах над рівнем моря. у північній частині гір Пірін, в долині річки Кулін, на висоті 1400 м, знаходиться невеликий курорт Куліното, оточений мальовничим березовим лісом. У 12 км від Куліноти знаходиться місто Разлог, жителі якого люблять проводити вільний час на курорті.

Добриніще є синонімом альпійської природи, мінеральних джерел та типової атмосфери болгарського села. Це унікальне поєднання зробило село з багатою історією перспективним ексклюзивним гірськолижним курортом. Поселення розташоване біля підніжжя пагорба Пірін у південно-східній частині долини Разлог, на висоті 810 м над рівнем моря, за 6 км від Банско. У центрі є дитяча гірськолижна школа, школа для початківців та навчальні курси.

Банско - приємне місто, адміністративний центр регіону Пірін. В околицях Банско є 15 км схилів на висотах 1100 - 2500 м, 8 підйомників, 8 км звичайних лиж, а в самому місті 120 цікавих будинків - музеїв з фресками та різьбленням по дереву, а також гарного дзвіниця церкви Святої Трійці. З середини грудня в Бансько-Бистриці створюється сильний сніговий покрив (до 2 метрів), який триває до середини травня. 44 снігові роботи допомагають продовжити сезон. Середня температура січня в місті -1 ° С, а в горах Пірін від

0 ° C до -16 ° C. Тут добре розвинена гірськолижна інфраструктура: підйом на гору Тодорка (2746 м), яка є однією з найвищих точок курорту, веде восьмимісною канатною дорогою прямо від міста. Також до тротуарів можна дістатися автобусом.

Банско розділений на три гірськолижні райони: Чалин-Валог, Шилігарник та Поляна Бандерішка. Шалін-Валог (1467 м) - це найменший і найнижчий гірськолижний район. Особливо підходить для початківців та для тренувань.

Шилігарніка, відкритий у 1985 році, пропонує довший та різноманітніший маршрут для лижників середнього класу, а біля нижньої станції є навчальний схил із гірськолижними підйомниками. Головна гірськолижна траса, одна з найкращих у Болгарії, розташована біля вершини Тодорки. Його довжина становить близько 3 км. Лижники та сноубордисти щодня змагаються на спеціальних схилах на схилах Шилігарника.

Найбільший і найстаріший гірськолижний курорт Болгарії Боровець розташований на висоті 1350 м над рівнем моря на північних схилах гори Рила, біля підніжжя найвищої вершини Балканського півострова Мусала (2925 м).

Тривалість гірськолижного сезону тут з грудня по квітень. Середня температура найхолоднішого місяця (січня) становить + 4 ° C. Боровець можна розділити на три гірськолижні зони: Ситняково-Мартінова Баракі, Ястребець та Маркуджик. Ситняково та Мартінова Баракі - це комбіновані гірськолижні курорти з перепадом висот 1300-1790 м, призначені для лижників-початківців та середніх лиж, а також для тренувань.

Малевіца - невеликий курорт у північно-західній частині Рили. Найближче поселення - село Говедарці - розташоване за 13 км від центру і пов'язане з ним чудовою дорогою з регулярним автобусним сполученням. Малевіца пропонує гостям мальовничі краєвиди з висоти 2729 м над рівнем моря. М., а також затишні кафе та ресторани, де можна випити чашку кави між спусками. Загальна довжина маршрутів - 4 км. Малевіца - популярне місце відпочинку серед альпіністів та гірських туристів. До вершини гори можна

дійти пішки за дві-три години. Недалеко звідси знаходиться одне з найкрасивіших озер Балкан - Страшне.

Чорноморське узбережжя Болгарії має довжину 378 кілометрів. Це нескінченна серія золотих пляжів, безліч пансіонатів та готелів, перемежованих курортами, багато з яких відомі далеко за межами країни.

З півночі на південь розташувалися курортні комплекси Русалка, Албена, Кранево, Златни-Пясиці (Золоті Піски), Рівера, Слинчев-Ден (Сонячний День), Світи-Костянтин і Олена, Огляд, Слинчев-Бряг (Сонячний Берег), Дюні і ряд інших, менш відомих.

На головних болгарських курортах пляжі піщані, загальні і безкоштовні. Серед болгарських пляжів "Блакитних прапорів" (знак екологічної чистоти Євросоюзу) удостоїлися Албена, Златни-Пясиці, Рівера, Слинчев-Ден, Дюні, Еленіте, градини, Каваців, Поморіє і Слинчев-Бряг.

Светі-Влас (Влас) - це чарівне прибережне село з населенням близько 3000 чоловік. Три піщані пляжі загальною протяжністю 1,5 км лежать буквально біля підніжжя гори Світи-Ілія (390 м). Місце придбало особливу популярність в останні кілька років, після того як навколо пляжу були побудовані сучасні готелі і створена прекрасна туристична інфраструктура. Крім традиційного пляжного відпочинку гості можуть насолоджуватися прогулянками по лісу і гірських схилах.

Каварна - це невелике портове містечко на північ від Варни, яке омивається хвилями Чорного моря з півдня. На узбережжі ви знайдете скелясті бухти, затишні пляжі та прохолодні печери, омиті морем. Поблизу міста знаходиться мальовничий мис Каліакра, сповнений романтичних легенд. Крім того, влітку на великому стадіоні на мисі проводяться грандіозні рок-концерти за участю світових зірок. Навколо кафе - це екологічно чиста зона, яка приваблює любителів тихого та спокійного відпочинку на природі. Пляжі Каварни піщані та бездоганно чисті. У серпні багато любителів полювання приходять до кафе перед відкриттям сезону полювання.

Місто Поморіє розташоване на вузькому скелястому півострові, видно в морі за 3,5 км, за 20 км на північний схід від Бургаса. Поморіє було засноване грецькими колоністами в 4 столітті до н. Е. І навіть тоді вона була відома своїми солоними озерами, багато з яких мали статус священності. Зараз місто відоме виробництвом чудових коньяків та вин, виробництвом морської солі та цілющих грязей. У Болгарії є один з найбільших і найсучасніших винних погребів, склепінна фракійська могила (3 століття) та монастир Святого Георгія (1856).

Місто Варна розташоване на північному узбережжі Варненської затоки і є популярним приморським курортом. Місто вважається морською столицею країни і відоме своїми великими піщаними пляжами. З липня по серпень кількість сонячних годин на день сягає 10 - 11. Море напрочуд спокійне та безпечне в будь-який час року. Уздовж пляжів проходить знаменитий приморський парк, заснований у Варні у 1878 році.

Курорт "Золоті піски" розташований в однойменному національному парку і вважається одним з найкращих в країні. Прекрасний пляж, розвинена інфраструктура, помірні ціни та відмінні умови для відпочинку з дітьми щороку приваблюють безліч туристів з різних країн. Завдяки сприятливому клімату та мінеральним джерелам, Золоті Піски також є популярним цілорічним курортом для оздоровчого та медичного туризму.

Пляж Златна Пясиця вважається найкращим дрібно-піщаним пляжем на всьому узбережжі Чорного моря. Його довжина становить близько 3,5 км, а ширина піщаного поясу місцями сягає 100 метрів. Море біля узбережжя неглибоке, а дно дуже чисте; у воді немає небезпечної риби та медуз.

Курорт "Русалка" розташований у мальовничому дубовому лісі на березі затоки Таук (Таукліман), за 15 км на північ від мису Каліакра (за 90 км на північ від Варни та за 40 км від Албени). Скелясте узбережжя з прекрасними піщаними пляжами, які розкидані затишними котеджами, а також биття зі скель термальними джерелами приваблюють людей, які хочуть відпочити в тиші на лоні природи. Рідкісні птахи та рослини заховані в навколишніх лісах,

у скелях безліч цікавих печер, сама затока повна невеликих піщаних пляжів, прихованих від сторонніх очей. У багатьох з них часто плавають дельфіни.

На курорті також є відкритий басейн з мінеральною водою, сауна, центр релаксації, великий басейн з джакузі та дайвінг-центр. Дитячі садочки та різні спортивні майданчики для дітей працюють цілий день.

Албена розташована в північній частині узбережжя Чорного моря в Болгарії, між курортами Балчик і Золоті Піски. Завдяки сприятливому клімату та мілкому морю, Албена є одним з найпопулярніших напрямків для дітей у цьому регіоні. Окрім пляжного відпочинку, який триває з травня по жовтень, Албена пропонує цілорічний медичний та оздоровчий туризм - на курорті є мінеральні джерела та цілющі грязі.

Пляж Албена має довжину 5 кілометрів і ширину до 150 метрів, глибина моря не перевищує 1,6 метра на відстані 100 - 200 метрів від берега. Пляж вкритий дрібним піском, морське дно та вода дуже чисті, тому Албена регулярно нагороджується міжнародною нагородою "Блакитний прапор".

Албена має добре розвинену інфраструктуру: ресторани, бари та дискотеки, басейни з мінеральною водою та оздоровчі центри, футбольні поля, відкриті та закриті тенісні корти, пляжний волейбол, тренажерні зали, боулінг. На курорті є кінно-спортивний центр. Для любителів водних видів спорту створені чудові умови - на пляжі є кілька водних розважальних центрів (можна зайнятися водними лижами, віндсерфінгом), а також дайвінг-центр. Протягом літнього туристичного сезону в Албені проходять концерти, музичні фестивалі, виставки болгарських художників та фотографів.

Курорт "Рів'єра" розташований за 17 км на північ від Варни та з'єднує з півдня Золоті Піски. Це невелика зона відпочинку, яка має репутацію елітного курорту, орієнтованого на мирний відпочинок. Його відбудували з комплексу "Чайка" ЦК Комуністичної партії Болгарії, тому він може запропонувати гостям зелений парк, прекрасний пляж, прямо на краю якого є кілька розкішних готелів та більш демократичні готелі. Особливою перевагою Рів'єри є відносно нечисленне населення, оскільки більшість відпочиваючих

воліють розважатися в численних зонах відпочинку на Золотих Пісках, які розташовані зовсім поруч, в літні місяці.

ВИСНОВКИ

Країнознавство - це наука про загальні та специфічні закони та закономірності територіальних організацій суспільства, механізм дії та форми вираження територіальних соціальних систем, що діють у просторово-часовому географічному просторі. Саме ця наука дає повний опис цієї країни відповідно до її факторів та принципів розташування.

Географічно Болгарія розташована на Балканському півострові, який омивається Чорним морем, яке є переважно гірським і горбистим. Межує з Румунією на півночі, Туреччиною та Грецією на півдні, Сербією та колишньою югославською Республікою Македонія на заході та Чорним морем на сході. Населення болгари, турки, вірмени, роми, македонці, росіяни. Господарський комплекс не дуже великий, оскільки в країні переважає гірничо-туристичний комплекс. У сільському господарстві переважає вирощування фруктів, овочів та рослин для виробництва парфумерії. З цієї характеристики можна видати рекомендацію цієї країни. Ця країна повинна якомога більше мати справу з економічним комплексом. Це вирощує більше овочів та фруктів, транспортуючи їх за кордон, що може сприяти підвищенню економічного рівня країни.

Болгарський туризм - сектор, який займає провідні позиції в національній економіці, забезпечуючи майже 14% ВВП. З метою ефективного розвитку туризму в країні Міністерство туризму Республіки Болгарія затвердило Концепцію туристичного районування. Відповідно до прийнятої концепції було визначено дев'ять туристичних районів: Дунай, Стару планіну, Рожеву долину, Фракію, Родопи, Рилу-Пірін, Софію, Варну та узбережжя Чорного моря в Бургасі, де є умови для створення специфічного поєднання туристичних продукція шляхом поєднання соціально-економічних, культурних та природних умов для туризму. У такому випадку територія може бути предметом власного маркетингу та реклами, а також об'єктом цільового управління з боку конкретних туристичних організацій та муніципалітетів, що контролюються державою.

Тому в Болгарії наголос робиться на взаємодії на національному та регіональному рівнях з метою підвищення ефективності маркетингу та найкращої позиції на міжнародному ринку туристичних послуг як країни в цілому, так і у всіх її регіонах. Основні переваги створення туристичних зон та організацій управління відображаються у поєднанні всіх туристичних ресурсів та максимально можливих заходів для створення національного, різноманітного та конкурентоспроможного туристичного продукту шляхом їх взаємодії; а також регіоналізація національного туристичного маркетингу в Болгарії з метою підвищення ефективності туристичного потенціалу в країні в цілому та в окремих туристичних регіонах із конкретними можливостями для різних видів туризму.

Важливими туристичними центрами Болгарії є Софія (собор Александра Невського, церкви св. Софії, св. Ніколая, св. Георгія, Петра Семирджуйського, Пасхи, мечеті Баня Паши та Чорна (церква св. Седмочисленіци), громадські будівлі), Пловдив (античні форум та амфі-театр, мечеті Джумая та Імарет, церква св. Марини, міський сад), Варна (катакомби давньогрецької колонії Одесос, церква Св.Богородиці (XIX),:, скельний монастир Аладжа, римські терми, Акваріум), Бургас (Морський парк, Вірменська церква), Балчик (літня резиденція королеви Марії, ботанічний сад, Іконна галерея), Шумен (найбільша в Болгарії мечеть Іюмбул, монумент на честь 1300-ліття Першого Болгарського царства, пивоварний завод), Копрівштица, Шипка, Габрово (центр гумору), Горна-Оряховіца тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабкин А. В. Специальные виды туризма / Бабкин А. В. – Ростовна-Дону : Феникс, 2008. – 252 с.
2. Багрова Л. А. Рекреационные ресурсы (подходы к анализу понятия) / Багрова Л. А., Багров Н. В., Преображенский В. С. Известия АН СССР. Сер. География. – 1977. – № 2. С. 5-12.
3. Багрова Л. А. Условия рекреационной деятельности и рекреационные ресурсы / Багрова Л. А. – География рекреационных систем СССР. – М. : Наука. – 1980. – С. 12-27.
4. Багрова Л. А. Физико-географические основы рекреационной географии / Л. А. Багрова, П. Д. Подгородецкий – Симферополь : СГУ, 1982. – 63 с.
5. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристські ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія, районування: Монографія / Бейдик О. О. – К. : Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2001. – 395 с.
6. Биржаков М. Б. Введение в туризм: учебник для вузов / Биржаков М. Б. – 6-е изд., перераб. и доп. – Санкт-Петербург: Издательский дом «Герда», 2004. – 448 с.
7. Блага Н. Н. Географические различия и пути оптимизации использования рекреационно-ресурсного потенциала горно-приморских территорий Крыма: / дис . канд. геогр. наук: 11.00.02 / Блага Н. Н. – Симферополь, 2000. – 146 с.
8. Ващенко Н. П. Рекреаційні комплекси світу. Опорний конспект / Н. П. Ващенко. – К.: КНТЕУ, 2004. – 202 с.
9. Веденин Ю. А. Динамичность среды и ресурсов рекреационной деятельности. Рекреационные ресурсы и методы их изучения. / Веденин Ю. А. – М. : МФГО СССР, 1981. – С. 4-13.
10. Волобой П. В. Региональные аспекты рекреационного природопользования Украинской ССР / Волобой П. В., Бекирова Г. О. Географические основы

- регіонального природопользования: Тезисы докладов. Ред кол. : А. М. Маринич (отв. ред.) и др. – Киев : Наукова думка, 1984. – С. 125 – 136.
11. Воскресенский В. Ю. Международный туризм. Учебное пособие / В. Ю. Воскресенский. – М.: «ИЗДАТЕЛЬСТВО ЮНИТИ-ДАНА», 2005. – 198 с.
12. Генсирук С. А. Рекреационное использование лесов. / Генсирук С. А., Нижник М. С., Возняк Р. Р. – К. : Наукова думка, 1987. – 248 с.
13. География туризма : учебник под ред. А. Ю. Александровой. – М.: КНОРУС, 2008. – 592 с.
14. Горбунова О.В. Современное состояние туристического сектора в Болгарии. Вестник университета. 2018. № 4. С. 84–90.
15. Горбунова О.В., Михайлин А.Н. Роль и принципы туристического районирования в Болгарии. Управление. 2018. № 2(20). С. 19–25.
16. Гошовский И. Всемирное наследие Украины / Гошовский И. – Украинский туризм, № 4, 2008. – С. 34-36.
17. Гуляев В. Г. Организация туристской деятельности: уч. пособие / В. Г. Гуляев. – М. : Нолидж, 1996. – 312 с.
18. Данилова Н. А. Климат и отдых в нашей стране./ Данилова Н. А. – М. : Мысль, 1980. – 156 с.
19. Дмитрук О. Ю. Екологічний туризм: сучасні концепції менеджменту і маркетингу: навч. посібник / Дмитрук О. Ю. – 2-ге вид., випр. та доп. – К. : Альтерпрес, 2004. – 191 с.
20. Іванько О.О. Сучасні тенденції розвитку туристичної галузі країн Причорномор'я. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія «Державне управління». 2018. № 4. Т. 29(68). С. 7–11.
21. Каковкіна О.М. Особливості розвитку міжнародного туризму у Болгарії у 1970-х на початку 1990-х років. Гуманітарний журнал. 2015. № 1–2. С. 149–157.
22. Котляров Е. А. География отдыха и туризма: формирование и размещение территориальных рекреационных комплексов. / Котляров Е.А. – М.: Мысль, 1978. – 237 с.

- 23.Кравців В. С. Науково-методичні засади реформування рекреаційної сфери. / Кравців В. С., Гринів Л. С., Копач М. В., Кузик С. П. Наукове видання. – Львів: НАН України. – ІРД НАН України. – 1999. – 78 с.
- 24.Крачило Н. П. Вопросы типологии рекреационных ресурсов и комплексной экономико-географической оценки территории / Крачило Н. П., Игнатенко Н. Г. Рекреационные ресурсы и охрана природы Украинских Карпат. – Ленинград: МФГО СССР. – 1976. – С. 7-21.
- 25.Курилова Е.В., Танчев Ж.Д. Тенденции, проблемы и перспективы развития въездного туризма в Болгарии. Управленец. 2016. № 3(61). С. 72–76.
- 26.Нешков М. Продление туристического сезона – стратегический шанс для болгарского туризма. Вісник соціально-економічних досліджень. 2018. № 4(68). С. 204–211.
- 27.Парфіненко А.Ю., Дубова Д.А. Перспективи розвитку міжнародного туризму в Чорноморському регіоні. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. 2018. Вип. 7. С. 136–141.
- 28.Патійчук В., Філон О. Основні проблеми розвитку туристичного комплексу Болгарії. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2018. № 3(376). С. 113–121.